

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra chemie

**Role Armády České republiky v integrovaném záchranném systému
(IZS)**

Bakalářská práce

Autor: Kateřina Svobodová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Bezpečnost práce v nevýrobní sféře
Vedoucí práce: Ing. David Petřík

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
Pedagogická fakulta
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina Svobodová**
Osobní číslo: **P121447**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Bezpečnost práce v nevýrobní sféře**
Název tématu: **Role Armády České republiky v integrovaném záchranném systému (IZS)**
Zadávající katedra: **Katedra chemie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Práce se zabývá specifickými úkoly Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a civilní ochrany. Na základě dostupných materiálů analyzuje jednotlivé složky AČR a jejich funkci při vyhlášení různých stavů pohotovosti. Provádí popis procesů souvisejících se začleněním AČR do IZS. Nedílnou součástí práce je popis činnosti a organizace zásahových složek v armádě včetně způsobu jejich proškolení a nácviku krizových situací. Praktická část se formou dotazníkového šetření zaměří na informovanost o činnosti IZS, spolupráce AČR s IZS, rozlišování varovných signálů a chování v krizových situacích. Bude zpracováno vyhodnocení dotazníků pro přibližně 200 respondentů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému Zákon č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. David Petřík**
Katedra chemie

Datum zadání bakalářské práce: **23. září 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **24. července 2015**

L.S.

doc. RNDr. PaedDr. Pavel Trojovský, Ph.D.
děkan

doc. PharmDr. Kamil Musílek, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením Ing. Davida Petříka a v seznamu literatury jsem uvedla všechny použité prameny odborné literatury a informační zdroje.

V Pardubicích dne 21. 7. 2015

Kateřina Svobodová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Davidu Petříkovi za pomoc při zpracování této bakalářské práce, za jeho odborné rady a věcné připomínky. Děkuji panu Mgr. Jiřímu Folvarskému za pomoc při zpracování dotazníku. Děkuji paní Bc. Magdaleně Herrmannové za odborné rady při tvorbě bakalářské práce. Děkuji Ing. Josefu Brožkovi, Bc. Václavu Svobodovi, Davidu Carbolovi a Karolíně Procházkové za pomoc a užitečné rady při psaní této práce. Velmi děkuji své rodině za trpělivost, podporu a pomoc po celou dobu studia, bez níž bych se neobešla. Děkuji svým respondentům za ochotu při vyplňování dotazníků.

Anotace

SVOBODOVÁ, Kateřina. *Role Armády České republiky v integrovaném záchranném systému (IZS)*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 67 s. Bakalářská práce.

Práce se zabývá specifickými úkoly Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a civilní ochrany. Na základě dostupných materiálů analyzuje jednotlivé složky AČR a jejich funkci při vyhlášení různých stavů pohotovosti. Provádí popis procesů souvisejících se začleněním AČR do IZS. Nedílnou součástí práce je popis činnosti a organizace zásahových složek v armádě včetně způsobu jejich proškolení a nácviku krizových situací. Praktická část se formou dotazníkového šetření zaměří na informovanost o činnosti IZS, spolupráce AČR s IZS, rozlišování varovných signálů a chování v krizových situacích. Bude zpracováno vyhodnocení dotazníků pro přibližně 200 respondentů.

Klíčová slova

Armáda ČR, IZS, civilní ochrana, krizová situace, spolupráce

Annotation

SVOBODOVÁ, Kateřina. *The role of Army of Czech Republic (ACR) in the Integrated Rescue System (IRS)*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2015. 67 pp. Bachelor Degree Thesis.

The work follows a role of the Czech Army (ACR) in the Integrated Rescue System (IRS) and Civil Defence. The segmentation of ACR and their role in the emergency situations is analysed based on available materials. The work provides description of the processes important to the incorporation of ACR into IRS. Part of the work is describing activities and intervention of ACR organizational parts and information about their education or critical situation training. The practical part is based on questionnaire focusing to the IRS information base, ACR-IRS cooperation, knowledge of warning alerts and behaving in a critical situations. The evaluation will be done with about 200 respondents.

Keywords

Czech Army, IRS, Civil Defence, critical situation, cooperation

Obsah

Seznam zkratek.....	11
Seznam obrázků a grafů	12
Úvod.....	13
1 Integrovaný záchranný systém.....	15
1.1 Základní pojmy vztahující se k IZS.....	15
1.2 Složky IZS	16
1.3 Základní složky IZS	16
1.3.1 Hasičský záchranný sbor ČR.....	17
1.3.2 Jednotky požární ochrany.....	17
1.3.3 Zdravotnická záchranná služba	17
1.3.4 Policie ČR.....	18
2 Civilní ochrana.....	20
3 Armáda České republiky.....	21
3.1 Základní organizační struktura	21
3.2 Struktura Armády ČR.....	21
3.2.1 Pozemní síly a podpůrné jednotky	21
3.2.2 Vzdušné síly	23
3.2.3 Vojská kancelář prezidenta České republiky.....	23
3.2.4 Hradní stráž.....	23
4 Nasazení Armády ČR v rámci IZS	25
4.1 Bezpečnostní rada kraje.....	25
4.2 Použití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím	25
4.3 Použití Aktivních záloh jako zdroje podpory Armády ČR	26
4.4 Použití vojenské techniky k odstranění jiného hrozícího nebezpečí	26
4.5 Použití vojenských záchranných útvarů	27

4.6	Zabezpečení letecké zdravotnické dopravy	27
4.7	Poskytování letecké služby při pátracích akcích	27
4.8	Situace, při nichž byla Armáda ČR zapojena do záchranných a likvidačních prací prováděných IZS.....	27
4.8.1	Ptačí chřipka v Chocni a Netřebech	27
4.8.2	Povodně na území ČR	29
5	Popis postupu Armády ČR při krizových situacích.....	30
5.1	Řešení mimořádné události nebo krizové situace, která vyžaduje nasazení sil a prostředků uvedených v Ústředním poplachovém plánu IZS	30
5.1.1	První fáze – monitorování	30
5.1.2	Druhá fáze – hodnocení situace.....	30
5.1.3	Třetí fáze – rozhodování.....	30
5.1.4	Čtvrtá fáze – nasazení a ukončení činnosti sil a prostředků Armády ČR.....	31
5.2	Řešení mimořádné události, nebo krizové situace, která vyžaduje nasazení sil a prostředků ozbrojených sil ČR na základě nařízení vlády	31
5.2.1	První fáze – monitorování	31
5.2.2	Druhá fáze – hodnocení situace.....	32
5.2.3	Třetí fáze – záměr	32
5.2.4	Čtvrtá fáze – rozhodnutí	32
5.2.5	Pátá fáze – nasazení a ukončení činnosti sil a prostředků Armády ČR.....	33
6	Procesy související se začleněním Armády ČR do IZS	34
6.1	Plánovaná pomoc na vyžádání dle zákona č. 239/2000 Sb.	34
6.2	Vyžadování pomoci dle zákona č. 219/1999 Sb.....	35
7	Analýza a funkce jednotlivých složek Armády ČR při krizových situacích.....	36
7.1	Posílení Policie ČR.....	36
7.2	Pozemní síly Armády ČR.....	36
7.3	Vzdušné síly Armády ČR.....	37

7.3.1	Letecká pátrací a záchranná sužba.....	37
7.3.2	Letecká záchranná služba.....	38
7.4	Podpora vojsk.....	39
7.4.1	Komunikační a informační systémy.....	39
7.4.2	Logistika.....	39
7.4.3	Vojenské zdravotnictví.....	39
8	Dotazníkové šetření.....	40
8.1	Cíl práce.....	40
8.2	Výběr respondentů.....	40
8.3	Použitá metoda.....	40
8.4	Vyhodnocení a grafické znázornění výsledků dotazníku.....	41
8.4.1	Zastoupení dotazovaných mužů a žen.....	41
8.4.2	Věkové zastoupení dotazovaných.....	42
8.4.3	Dosažené vzdělání dotazovaných.....	43
8.4.4	Znalost veřejnosti tísňových čísel.....	44
8.4.5	Pravidelná zkouška sirén.....	45
8.4.6	Délka a znění signálu sirény „Všeobecná výstraha“.....	46
8.4.7	Základní složky integrovaného záchranného systému.....	47
8.4.8	Ostatní složky integrovaného záchranného systému.....	48
8.4.9	Definice integrovaného záchranného systému.....	49
8.4.10	Délka a znění signálu sirény „Zkouška sirén“.....	50
8.4.11	Účel vzniku integrovaného záchranného systému.....	51
8.4.12	Spolupráce Armády ČR a integrovaného záchranného systému.....	52
8.4.13	Činnosti integrovaného záchranného systému.....	53
8.4.14	Oprávněnost nasazení vojáků a jednotek požární ochrany v krizové situaci velkého rozsahu.....	54
8.4.15	Požádání Armády ČR o pomoc při malé a středně velké krizové situaci.....	55

Závěr	57
Literatura	60
Přílohy	64

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotky požární ochrany
NATO	Severoatlantická aliance

Seznam obrázků a grafů

Obrázek 1 – Znak Hasičského záchranného sboru ČR, zdroj: [9].....	17
Obrázek 2 – Znak zdravotnické záchranné služby, zdroj: [9].....	18
Obrázek 3 – Znak Policie ČR, zdroj: [9].....	19
Obrázek 4 – Struktura pozemních sil a podpůrných jednotek, zdroj: vlastní.....	22
Obrázek 5 – Struktura vzdušných sil, zdroj: vlastní.....	23
Obrázek 6 – Znak Armády ČR, zdroj: [19].....	24
Obrázek 7 – Spolupráce Armády ČR s IZS při dekontaminaci, zdroj: [25].....	28
Obrázek 8 – Armáda ČR staví protipovodňové zábrany, zdroj: [27].....	29
Obrázek 9 – Vyzvednutí raněného do vrtulníku, zdroj: [29].....	38
Obrázek 10 – Přeprava raněného vrtulníkem, zdroj: [30].....	38
Graf 1 – Zastoupení dotazovaných mužů a žen, zdroj: vlastní.....	41
Graf 2 – Věkové zastoupení dotazových, zdroj: vlastní.....	42
Graf 3 – Dosažené vzdělání dotazovaných, zdroj: vlastní.....	43
Graf 4 – Znalost veřejnosti tísňových čísel, zdroj: vlastní.....	44
Graf 5 – Pravidelná zkouška sirén, zdroj: vlastní.....	45
Graf 6 – Délka a znění signálu sirény „Všeobecná výstraha“, zdroj: vlastní.....	46
Graf 7 – Základní složky integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní.....	47
Graf 8 – Základní složky integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní.....	48
Graf 9 – Definice integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní.....	49
Graf 10 – Délka a znění signálu sirény „Zkouška sirén“, zdroj: vlastní.....	50
Graf 11 – Účel vzniku integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní.....	51
Graf 12 – Spolupráce Armády ČR a integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní.....	52
Graf 13 – Činnosti integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní.....	53
Graf 14 – Oprávnění nasazení vojáků a jednotek požární ochrany v krizové situaci velkého rozsahu, zdroj: vlastní.....	54
Graf 15 – Požádání Armády ČR o pomoc při malé a středně velké krizové situaci, zdroj: vlastní.....	55

Úvod

Bakalářská práce bude zaměřena na spolupráci Armády ČR a integrovaného záchranného systému. Práce bude obecně popisovat Armádu ČR a integrovaný záchranný systém jako dva různé celky. Následně budou popsány základní úkoly a činnosti, které vykonává Armáda ČR a integrovaný záchranný systém při řešení mimořádných událostí nebo krizových situací.

První kapitola bude věnována obecnému popisu integrovaného záchranného systému. Také zde budou popsány základní složky, které ho tvoří. Následovat bude vysvětlení základních úkolů a činností těchto složek.

Druhá kapitola se bude zaměřovat na civilní ochranu. Bude popsána spolupráce institutů s Hasičskými záchrannými sbory krajů. Vysvětlen bude styk s veřejností a úkoly k zabezpečení nouzového přežití.

Třetí kapitola bude charakterizovat Armádu ČR jako celek a popisovat její základní organizační členění. Bude podrobně popsána základní struktura Armády ČR, včetně jednotlivých vojenských složek.

Čtvrtá kapitola bude zaměřena na nasazení Armády ČR v rámci integrovaného záchranného systému. Bude popsáno zapojení jednotlivých vojenských složek, sil a prostředků k záchranným a likvidačním pracím. Tyto práce jsou vykonávány v důsledku vzniklých mimořádných událostí nebo krizových situací, a to jak vojenského, tak nevojenského charakteru.

Pátá kapitola bude popisovat postup Armády ČR při krizových situacích a jednotlivé fáze tohoto postupu.

Šestá kapitola bude věnována procesům, které souvisejí se začleněním Armády ČR do integrovaného záchranného systému. Budou popsány dva různé procesy. Procesy, které se vykonávají, kdy ostatní složky integrovaného záchranného systému pomáhají hlavním složkám integrovaného záchranného systému. Tato pomoc je stanovena zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů.

Sedmá kapitola se bude zaměřovat na analýzu jednotlivých složek Armády ČR. Bude popsána jejich funkce a hlavní úkoly vojenského i nevojenského charakteru při řešení krizových situací.

Osmá a poslední kapitola bude zaměřena na dotazníkové šetření, které bude obsahovat otázky spojené s Armádou ČR a integrovaným záchranným systémem.

1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém vznikl za účelem ochrany obyvatelstva ČR, neboť mohou vzniknout mimořádné události, nebo krizové situace, kdy je potřeba organizovat společnou činnost všech, kteří mohou zapojit vlastní síly, prostředky nebo jinými možnostmi přispět k záchraně osob, majetku, zvířat nebo životního prostředí. Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů popisuje IZS jako koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Z popisu vyplývá, že IZS není organizací v podobě instituce, ale jen vyjádřením pravidel spolupráce mezi jeho složkami. IZS byl vytvořen státem, aby plnil funkce, jako jsou zabezpečení ochrany a pomoc obyvatelstvu při možném vzniku mimořádných událostí, jako jsou povodně, vichřice, sněhová kalamita, požáry, exploze či technické a technologické havárie. S IZS spolupracují i další složky. Mezi tyto složky patří ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, havarijní služby, které pomáhají při záchranných a likvidačních prací. [1]

1.1 Základní pojmy vztahující se k IZS

Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů hovoří o nasazení IZS při vzniku mimořádné události, krizové situace a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Mimořádnou událostí je myšleno nepříznivé působení sil a jevů, které jsou vyvolány činností člověka, přírodními vlivy nebo havárií. Tyto síly a jevy ohrožují život a zdraví lidí, majetek nebo životní prostředí a vyžadují uskutečnění záchranných a likvidačních prací.

Krizová situace nastává v okamžiku, kdy standardní způsoby řešení nestačí a mimořádná událost přerůstá v krizovou situaci.

Záchrannou prací je myšlena taková činnost, která směřuje k odvracení nebo omezení působení rizik, které vznikají mimořádnou událostí nebo krizovou situací. Působení těchto rizik se vztahuje k ohrožení života a zdraví lidí, majetku nebo životního prostředí. Účel této činnosti je přerušování jejich příčin.

Likvidační prací je myšlena taková činnost, při které dochází k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. [1]

1.2 Složky IZS

Integrovaný záchranný systém je tvořen základními a ostatními složkami. Základní složky drží nepřetržitou pohotovost, přijímají oznámení o mimořádných událostech a jsou schopny ihned zasáhnout a řešit vzniklou situaci. Mezi základní složky řadíme:

- Hasičský záchranný sbor ČR,
- jednotky požární ochrany,
- zdravotnickou záchrannou službu,
- Policii ČR.

Podle charakteru a závažnosti vzniklé mimořádné události mohou základní složky požádat o pomoc ostatní složky. Toto se děje v případě, kdy základní složky IZS na krizovou situaci sami nestačí. Pomoc ostatních složek je vázána na dohody o plánované pomoci na vyžádání. Ostatními složkami IZS podle § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů jsou: [1]

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů.

1.3 Základní složky IZS

Základní složky mají za úkol zajišťovat nepřetržitou pohotovost pro ohlášení vzniku mimořádných událostí, vyhodnocovat ohlášení, zajistit neodkladný zásah na místě mimořádných událostí a také si mezi sebou předávat informace o mimořádných událostech. [1]

1.3.1 Hasičský záchranný sbor ČR

Zákon č. 238/2000 Sb., o HZS ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů nařizuje, že HZS ČR má chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Při plnění dalších úkolů úzce spolupracuje s ostatními složkami IZS, správními úřady, státními orgány, orgány samosprávy a právníckými a fyzickými osobami. HZS dle § 2 zákona č. 238/2000 Sb., o HZS ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů tvoří: [2]

- Generální ředitelství hasičského záchranného sboru,
- Hasičské záchranné sbory krajů.

Obrázek 1 – Znak Hasičského záchranného sboru ČR, zdroj: [9]

1.3.2 Jednotky požární ochrany

Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém, který je tvořen hasiči, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Základním úkolem JPO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry. Dále poskytují pomoc při mimořádných událostech, které mohou ohrožovat životy a zdraví obyvatel, jejich majetek nebo životní prostředí. JPO se využívají k plošnému pokrytí kraje, což znamená, že jsou rozmístěné na území kraje. [3], [10]

1.3.3 Zdravotnická záchranná služba

Zdravotnickou záchrannou službou je myšlena zdravotní služba, která na základě tísňové výzvy prvotně poskytuje přednemocniční neodkladnou péči, a to osobám se závažným postižením zdraví nebo pokud se nacházejí v přímém ohrožení života.

Operační středisko zdravotnické záchranné služby zajišťuje nepřetržitý příjem volání na národní číslo tísňového volání 155 a tyto výzvy předává jiné základní složce integrovaného záchranného systému. Dostupnost zdravotnické záchranné služby závisí zejména na

pokrytí výjezdových základen zdravotnické záchranné služby na území kraje. Plán pokrytí je strukturován tak, aby výjezdové základny byly rozmístěny na rizikových územích a jejich dojezdová doba byla do 20 minut od přijetí oznámení.

Zdravotnické operační středisko při ohlášení mimořádné události má za úkol svolat určené pracovníky, řídit činnost výjezdových skupin, udržovat spojení a organizovat rychlý výjezd potřebných sil a prostředků. Zařízení zdravotnické záchranné služby tvoří: [4]

- ředitelství,
- zdravotnické operační středisko,
- výjezdové základny s výjezdovými skupinami,
- pracoviště krizové připravenosti,
- výcvikové a vzdělávací středisko.

Obrázek 2 – Znak zdravotnické záchranné služby, zdroj: [9]

1.3.4 Policie ČR

Policie ČR je přímo podřízená Ministerstvu vnitra ČR. Jedná se o jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který má povinnost sloužit veřejnosti. Prioritním úkolem Policie ČR je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek. Dále předcházet trestné činnosti a plnit úkoly, které jsou stanoveny trestním řádem a udržovat vnitřní pořádek a bezpečnost.

Organizačně se Policie ČR dělí: Policejní prezidium ČR, útvary s celorepublikovou působností a útvary s územně vymezenou působností.

Policie ČR má za povinnost plnit úkoly, které se vztahují k řešení mimořádných událostí nebo krizových situací. Policie ČR, jakožto základní složka IZS se podílí na záchranných a likvidačních pracích včetně letecké podpory IZS za předpokladu, že policejní útvary jsou k tomu vycvičeny a vybaveny.

V případě, že síly a prostředky Policie ČR nejsou dostatečné k zajištění bezpečnosti a vnitřního pořádku našeho území, tak vláda ČR může povolát na pomoc Armádu ČR, Vězeňskou službu ČR nebo Celní správu ČR. [5]

Obrázek 3 – Znak Policie ČR, zdroj: [9]

2 Civilní ochrana

Civilní ochrana je upravována několika zákony, a to zákonem č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 238/2000 Sb., o HZS ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo vnitra má za úkol zpracovávat koncepci ochrany obyvatelstva, organizovat školení, instruktáže a zřizovat vzdělávací zařízení za účelem zlepšení vzájemné spolupráce složek IZS při plnění úkolů civilní ochrany. Dalším úkolem Ministerstva vnitra je dohlížet na postupy při zřizování zařízení civilní ochrany. Všechny výše zmiňované úkoly plní generální ředitelství HZS ČR.

Na území ČR se nachází instituty ochrany obyvatelstva, které poskytují informace veřejnosti v případě ohrožení. Jsou zde popsány základní instrukce, co dělat v určitých situacích, jako jsou:

- co dělat v případě, když zazní signál všeobecná výstraha,
- bude nařízena evakuace,
- popis evakuačního zavazadla,
- vznikne havárie v chemickém závodě s únikem nebezpečných látek,
- bude použita biologická, nebo chemická zbraň,
- a jak se chránit před povodněmi.

Na území ČR se do civilní ochrany zapojují HZS krajů, ale pouze ty, které mají působnost na úseku ochrany obyvatelstva a civilní ochrany. Vyčleněné HZS krajů mají za úkol varovat a vyzkoušet obyvatelstvo, organizovat a koordinovat evakuaci, nouzové ubytování, zásobování pitnou vodou a potravinami. Dále organizují a koordinují humanitární pomoc a hospodaření s materiálem civilní ochrany. Do civilní ochrany spadá i oddělení civilní nouzové připravenosti, které spolupracuje s ostatními členskými státy a snaží se rozšířit vzájemnou spolupráci s mezinárodními organizacemi, a to zejména v rámci EU a NATO.

Při sepisování této kapitoly bylo čerpáno z: [1], [11], [12], [13]

3 Armáda České republiky

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů definuje Armádu ČR tak, že Armáda je základem ozbrojených sil a organizačně se člení na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary, které se mohou slučovat do větších organizačních celků.

Armáda je hlavní složkou ozbrojených sil ČR a její základní povinností je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Dále plní úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti napadení. Armádu ČR lze použít i pro jiné úkoly, jakými jsou střežení objektů, které jsou důležité pro obranu našeho státu, posílení Policie ČR při zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti. Dále poskytují pomoc při záchranných a likvidačních pracích při pohromách nebo při jiných situacích, které ohrožují životy a zdraví lidí, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí. [6]

3.1 Základní organizační struktura

Do základní organizační struktury ozbrojených sil ČR patří: [14]

- Ministerstvo obrany,
- Generální štáb Armády České republiky,
- Velitelství pozemních sil,
- Velitelství vzdušných sil.

3.2 Struktura Armády ČR

Armáda České republiky musí být strukturována tak, aby dokázala pokrýt všechna možná napadení našeho státu. Proto má vyhrazené jednotky, které zastupují tyto skupiny: [14]

- pozemní síly a podpůrné jednotky,
- vzdušné síly,
- Vojenská kancelář prezidenta republiky,
- Hradní stráž.

3.2.1 Pozemní síly a podpůrné jednotky

Pozemní síly jsou určeny pro plnění taktických a operačně taktických úkolů, kterými jsou obranné a útočné bojové činnosti, ochrana komunikací, objektů a prostorů, které se

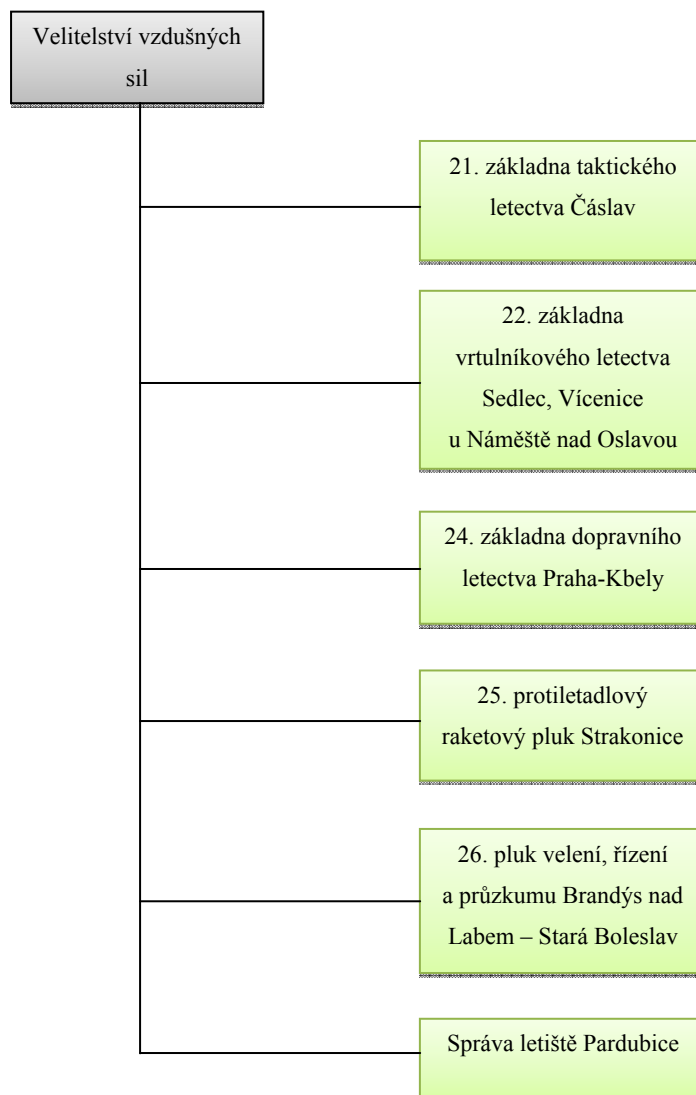
nacházejí mimo oblast přímé bojové činnosti. Dalšími úkoly jsou udržování klidu, pořádku a ochrany civilního obyvatelstva. Na těchto taktických a operačně taktických úkolech se podílejí bojové síly, síly bojové podpory a síly bojového zabezpečení. [15]

Obrázek 4 – Struktura pozemních sil a podpůrných jednotek, zdroj: vlastní

3.2.2 Vzdušné síly

Vzdušné síly Armády ČR mají za úkol obranu vzdušného prostoru státu. Vzdušné síly Armády ČR jsou tvořeny bojovými jednotkami, jednotkami bojové podpory a správou letiště Pardubice. [16]

Obrázek 5 – Struktura vzdušných sil, zdroj: vlastní

3.2.3 vojenská kancelář prezidenta České republiky

Jedná se o vojenský útvar ozbrojených sil ČR, který má za úkol jmenování a odvolání náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta ČR. [17]

3.2.4 Hradní stráž

Jedná se o specifický útvar, který spadá do ozbrojených sil ČR. Hradní stráž je přímo podřízena Vojenské kanceláři prezidenta ČR. Členem Hradní stráže se může stát pouze

aktivní voják Armády ČR. Hradní stráž má za úkol zabezpečovat ostrahu a ochranu Pražského hradu nebo jiné dočasné sídlo prezidenta ČR. Hradní stráž bez souhlasu prezidenta ČR nesmí být použita k plnění jiných úkolů. [18]

Obrázek 6 – Znak Armády ČR, zdroj: [19]

4 Nasazení Armády ČR v rámci IZS

Armáda ČR plní úkoly, které jsou stanoveny v zákoně č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů. Základním úkolem Armády ČR je obrana ČR proti vnějšímu napadení. Armáda ČR řeší i jiné nevojenské úkoly. Tyto nevojenské úkoly jsou plněny za účelem, aby pomohly základním složkám IZS s řešením mimořádných nebo krizových situací, které už samy nezvládají. [6]

4.1 Bezpečnostní rada kraje

V případě vzniku mimořádné události svolá hejtman bezpečnostní radu kraje. Pokud nehrozí nebezpečí z prodlení, postupuje v souladu se stanoveným informačním tokem. O pomoc Armády ČR mohou požádat starostové obcí s rozšířenou působností, Primátor hlavního města Prahy nebo hejtmani krajů. Hejtman kraje předá požadavek o vyčlenění sil a prostředků k záchranným a likvidačním pracím řediteli Krajského vojenského velitelství, který je zároveň členem bezpečnostní rady kraje. Bezpečnostní rada kraje má za úkol posuzovat a projednávat možné zdroje rizik a analyzovat ohrožení. Dále má za úkol posuzovat a projednávat krizový a pandemický plán kraje a připravenost složek IZS v kraji. [7], [20]

4.2 Použití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím

Armáda ČR, jakožto organizovaný vojenský útvar, je schopna být nasazena pod velením příslušného velitele úkolového uskupení při záchranných a likvidačních pracích. Armáda ČR nasazuje vlastní síly a prostředky, které jsou uvedeny v Ústředním poplachovém plánu IZS. Nasazení těchto sil je podmíněno rozsahem mimořádné události nebo krizové situace. Armáda ČR pomáhá IZS v případě, kdy základní složky IZS nemohou zajistit záchranné a likvidační práce vlastními silami.

Nasazení Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím mohou vyžadovat prioritně hejtmani krajů a následně starostové obcí ze zasažených oblastí, a to u náčelníka Generálního štábu Armády ČR, který rozhoduje o nasazení Armády ČR. Pokud se zde vyskytne možnost, že by mohlo dojít k nebezpečí z prodlení, může si Armádu ČR vyžádat velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany, a to cestou operačního a informačního střediska IZS, které požadavek dále předá stále směně Společného operačního centra Ministerstva obrany.

V případě, že je ohrožená velká část území ČR, tak o použití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím rozhoduje vláda, a to na návrh ministra vnitra. Po rozhodnutí vlády o použití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím zřizuje náčelník Generálního štábu Armády ČR krizový štáb, který má na starost koordinaci činností nasazených vojenských jednotek a zařízení. K lepšímu získání informací lze monitorovat pohromu pomocí vojenského letadla, které může být vyčleněno na žádost náčelníka Generálního štábu Armády ČR. [6]

4.3 Použití Aktivních záloh jako zdroje podpory Armády ČR

Aktivní záloha je součástí ozbrojených sil ČR. Členové Aktivní služby vykonávají jak vojenské, tak civilní povolání. Z toho důvodu je Aktivní záloha povinna se účastnit během roku vojenského výcviku, který může trvat do 21 dnů v roce. O nasazení Aktivní zálohy rozhoduje vláda. Jejich typickými úkoly jsou obrana území ČR při válečném stavu a pomoc při živelných pohromách. Jednotky Aktivní zálohy se účastnily záchranných a likvidačních prací při katastrofických povodních, a to zejména v roce 2013. [21], [22]

4.4 Použití vojenské techniky k odstranění jiného hrozícího nebezpečí

Armáda ČR vlastní vojenskou techniku, kterou mohou obsluhovat jen odborně způsobilé osoby. Tuto techniku lze použít i v jiných závažných situacích, které ohrožují životy a zdraví osob, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí. Armáda ČR poskytuje vojenskou techniku v případě, kdy příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy, právnické osoby, požární ochrana nebo vojenské záchranné útvary nemají ve vlastnictví potřebnou techniku (např. mostní konstrukce, těžká vojenská technika), která by odstranila takové ohrožení.

Vojenskou techniku s odborně způsobilou obsluhou mohou vyžadovat příslušní vedoucí správních úřadů, orgánů územní samosprávy, právnických osob nebo požární ochrany, a to u náčelníka Generálního štábu Armády ČR. O použití vojenské techniky s odborně způsobilou obsluhou musí náčelník Generálního štábu Armády ČR informovat ministra obrany, který následně informuje vládu. [6]

4.5 Použití vojenských záchranných útvarů

Armáda ČR při pohromách nebo při jiných závažných situacích, které ohrožují životy a zdraví lidí, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, má k dispozici vojenské útvary dle jejich specializace, které jsou dočasně nasazeny s potřebným materiálem. Jednotlivé útvary při nasazení tvoří tzv. úkolové uskupení, dle potřeby ohroženého místa nasazení spadají pod velení příslušného velitele úkolového uskupení a zapojují se do úkolů základních složek IZS při vzniklých závažných situacích. Tato úkolová uskupení se na plnění daných úkolů nasazují vždy jako druhosledové jednotky po prvotním zásahu základních složek IZS. Jednotlivé útvary mají za úkol provádět záchranné a likvidační práce, případně posílit Policii ČR při střežení a monitorování chráněných objektů. [6]

4.6 Zabezpečení letecké zdravotnické dopravy

Zdravotnická záchranná služba vlastní letadla, která jsou schopna přepravovat raněné osoby. V případě, kdy hrozí možné nebezpečí z prodlení a síly a prostředky nejsou schopny zajistit letadla pro potřebu zdravotnické záchranné služby, tak na pomoc přichází Armáda ČR. Armáda ČR má za úkol zajistit letadla i s příslušným vojenským zdravotním personálem, který se zapojuje do přepravování transplantátů nebo lékařů, či zdravotního personálu, a to na základě dohody mezi Ministerstvem obrany a Ministerstvem zdravotnictví. [6]

4.7 Poskytování letecké služby při pátracích akcích

Armáda ČR vlastní letadla, která lze použít pro vojenské účely nebo pro civilní létání. Dalším důležitým úkolem je, že se Armáda ČR zapojuje do pátracích a záchranných akcí, kdy poskytuje vlastní letecké služby. Rozsah zapojení letecké služby je stanoven Ministerstvem obrany, a to v dohodě s Ministerstvem dopravy a Ministerstvem vnitra. [6]

4.8 Situace, při nichž byla Armáda ČR zapojena do záchranných a likvidačních prací prováděných IZS

4.8.1 Ptačí chřipka v Chocni a Netřebech

Ptačí chřipka spadá do 14 typových činností, které mají za úkol řešit základní složky IZS. Jedná se o nebezpečnou nákazu kura domácího, či jiného volně žijícího ptactva, které je

nakaženo virem influenzy A. Tento virus je snadno šířitelný, a to kontaktem s ostatním pectvem, vzduchem či jakýmkoli kontaminovaným prostředkem.

V roce 2007 ptačí chřipka přerostla v mimořádnou událost, kdy se příslušnému orgánu veterinární správy nedařilo likvidovat ohniska nákazy. Státní veterinární správa ČR požádá Generální ředitelství HZS a HZS krajů o organizované zapojení sil a prostředků základních složek IZS.

Velitelem zásahu se stává velitel jednotky požární ochrany, který má na starost řídit zásah a koordinovat spolupráci základních složek IZS v místě zásahu. Velitel zásahu v tomto případě vychází z odborných stanovisek orgánů veterinární správy. Základní složky IZS se snaží mimořádnou situaci dostat pod kontrolu, ale ne vždy se to podaří. V tomto případě síly ani prostředky na záchranné a likvidační práce nestačí, a tak Generální ředitelství HZS požádá Armádu ČR o nasazení sil a prostředků.

Armáda ČR vyslala síly a prostředky 152. záchranného praporu z Kutné Hory a 154. záchranného praporu z Rakovníka. Na místo zásahu dorazilo 89 osob s 19 kusy techniky, které plní úkoly podle pokynů velitele zásahu, který se řídí pokyny Státní veterinární správy. Hlavním úkolem nasazených sil a prostředků je vybudovat dezinfekční oblast, kterou budou procházet osoby i technika, která vystupuje z ohniska nákazy. Dalším úkolem je pomoci při vynášení utracené drůbeže a zajistit úklidové a dezinfekční práce v ohnisku nákazy. [23], [24]

Obrázek 7 – Spolupráce Armády ČR s IZS při dekontaminaci, zdroj: [25]

4.8.2 Povodně na území ČR

Armáda ČR byla několikrát vyslána na pomoc při vzniku povodní na našem území. Armáda ČR nasadila různé jednotky, a to od bojových, přes průzkumníky, chemiky, logisty, ženisty a záchranáře.

Jejich úkol spočíval v tom, že pomáhali se zabezpečovacími pracemi na vodních tocích, stavěli protipovodňové zábrany, provizorní mosty a zajišťovali přepravu humanitární pomoci i provizorní ubytování jak pro evakuované osoby, tak pro zasahující složky. Dále pomáhali při odstraňování škod, které byly způsobeny velkou vodou. Armáda ČR spolupracuje s Policií ČR a tyto dvě složky mají za úkol střežit majetek v době povodní a zabezpečovat ochranu obyvatelstva při opatřeních sloužících k odstraňování škodlivin, které vznikly při povodni.

Do spolupráce se zapojují i jednotky Aktivní zálohy, které střeží zaplavené části, pomáhají s vyklížením zničeného vybavení domácností a čistí koryta potoků od spadných stromů. Na záchranné a likvidační práce při povodních nasadila Armáda ČR vlastní techniku. Armáda ČR svým nasazením pomohla mnoha obcím. [8], [26]

Obrázek 8 – Armáda ČR staví protipovodňové zábrany, zdroj: [27]

5 Popis postupu Armády ČR při krizových situacích

Armáda ČR má vytvořené standardní operační postupy a směrnice, jejichž hlavním úkolem je popis postupu, kterým lze řešit mimořádné události, které mohou přerůst i do krizových situací nevojenského, nebo i vojenského charakteru na území ČR.

5.1 Řešení mimořádné události nebo krizové situace, která vyžaduje nasazení sil a prostředků uvedených v Ústředním poplachovém plánu IZS

5.1.1 První fáze – monitorování

První fáze je zaměřena na proces monitorování bezpečnostních situací na území ČR, které jsou sledovány a vyhodnocovány. Mezi velmi důležité oblasti monitorování patří počasí, které se sleduje na celém území ČR. Dále to jsou informace, které jsou poskytovány z jednání krizových orgánů Ústředních správních úřadů a krajů. Poté to jsou i informace ze sdělovacích prostředků a z těchto všech informací lze vyhodnotit možné požadavky na nasazení sil a prostředků Armády ČR.

5.1.2 Druhá fáze – hodnocení situace

Druhá fáze je zaměřena na hodnocení situace, kdy Stálá směna Společného operačního centra Ministerstva obrany obdrží požadavek od oprávněné osoby. Stálá směna Společného operačního centra Ministerstva obrany požadavek ověří a následně ho vyhodnotí, zda se týká sil a prostředků Armády ČR, které jsou uvedeny v Ústředním poplachovém plánu IZS nebo jako pomoc ostatním složkám IZS či se jedná o požadavek, který zahrnuje odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky. Tato fáze hodnocení končí ve chvíli, kdy zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany předloží kompletní zhodnocení situace.

5.1.3 Třetí fáze – rozhodování

Třetí fáze je zaměřena na rozhodování, kdy zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany na základě provedeného hodnocení rozhodne o tom, jak se dál bude postupovat při řešení dané situace. V tomto případě jsou síly a prostředky Armády ČR součástí Ústředního poplachového plánu IZS. Ve směrnicích náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazení sil a prostředků Armády ČR v rámci IZS a k plnění úkolů Policie ČR a pro vyžadování

a zapojení vrtulníků Armády ČR v rámci IZS jsou popsány vyčleněné jednotky, jejich úkoly a komplexní zabezpečení. V této situaci není potřeba k zapojení sil a prostředků Armády ČR vydávat operační rozkaz, neboť k jejich nasazení stačí požádat Stálou směnu Společného operačního centra Ministerstva obrany.

5.1.4 Čtvrtá fáze – nasazení a ukončení činnosti sil a prostředků Armády ČR

Čtvrtá fáze je zaměřena na nasazení a ukončení činnosti sil a prostředků Armády ČR. Síly a prostředky Armády ČR spadají pod operační velitelství, které tyto síly a prostředky Armády ČR může předat do podřízenosti zástupci náčelníka Generálního štábu – řediteli Společného operačního centra Ministerstva obrany. Podřízenost nastává v okamžiku, kdy síly a prostředky Armády ČR dosáhnou prostoru nasazení a předají prvotní hlášení o nasazení. Na základě obdržených požadavků zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitel Společného operačního centra Ministerstva obrany postupně nasazuje síly a prostředky Armády ČR. Nasazené síly a prostředky Armády ČR, které jsou rozmístěny v různých prostorech nasazení, vždy řídí určený velitel jednotky. Síly a prostředky Armády ČR jsou zpětně předány do podřízenosti operačního velitelství, a to za podmínek, kdy síly a prostředky Armády ČR ukončily svou činnost v prostoru nasazení před zahájením přesunu do místa původního stanoviště. Po ukončení přesunu sil a prostředků Armády ČR musí velitel jednotky provést hlášení přes dozorčí orgány, které dále předají hlášení na Stálou směnu Společného operačního centra Ministerstva obrany. Stálá směna Společného operačního centra Ministerstva obrany informuje zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany o ukončení přesunu.

5.2 Řešení mimořádné události, nebo krizové situace, která vyžaduje nasazení sil a prostředků ozbrojených sil ČR na základě nařízení vlády

5.2.1 První fáze – monitorování

První fáze je zaměřena na proces monitorování bezpečnostních situací na území ČR, které jsou sledovány a vyhodnocovány. Mezi velmi důležité oblasti monitorování patří počasí, které se sleduje na celém území ČR. Dále to jsou informace, které jsou poskytovány z jednání krizových orgánů Ústředních správních úřadů a krajů. Poté to jsou i informace ze sdělovacích prostředků a z těchto všech informací lze vyhodnotit možné požadavky na nasazení sil a prostředků Armády ČR. Na základě dostupných informací a předpokladu,

kterými se bude situace vyvíjet je zpracován návrh nařízení vlády, a to k vyčlenění dalších sil a prostředků Armády ČR, které posílí základní složky IZS. Dále je zpracován návrh předběžného nařízení náčelníka Generálního štábu Armády ČR k možnému vyčlenění sil a prostředků Armády ČR.

5.2.2 Druhá fáze – hodnocení situace

Druhá fáze je zaměřena na hodnocení situace, kdy oprávněná osoba požádá o nasazení sil a prostředků Armády ČR. Tato žádost je analyzována Skupinou rozvinutí Společného operačního centra Ministerstva obrany v mimopracovní době, nebo Společnou plánovací skupinou Společného operačního centra Ministerstva obrany, která analýzu provádí v případě aktivace. Na základě analýzy je provedeno hodnocení dostupných sil a prostředků Armády ČR. Tato fáze hodnocení je ukončena po předložení kompletní analýzy situace a použitelných sil a prostředků Armády ČR k nasazení.

5.2.3 Třetí fáze – záměr

Třetí fáze se zabývá záměrem. Na základě získaných informací z provedeného hodnocení situace jsou zpracovány různé varianty možného nasazení sil a prostředků Armády ČR. Všechny varianty musí být v souladu s nařízením vlády a poté i s jejich vyhodnocením jsou předloženy zástupci náčelníka Generálního štábu – řediteli Společného operačního centra Ministerstva obrany, který o nich rozhoduje. Zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitel Společného operačního centra Ministerstva obrany oznamuje rozhodnutí a na jeho základě jsou vydána předběžná opatření. Na použití vybrané varianty je nutno zpracovat a předložit ke schválení záměr operace.

5.2.4 Čtvrtá fáze – rozhodnutí

Čtvrtá fáze je zaměřena na rozhodnutí, kdy po schválení záměru operace je tato operace dopracována do formy operačního rozkazu. Operační rozkaz musí být schválen zástupcem náčelníka Generálního štábu – ředitelem Společného operačního centra Ministerstva obrany. Operační rozkaz a příprava na operaci je založena na předem zpracovaných předběžných plánech, které zahrnují posílení základních složek IZS Armádou ČR. V případě, kdy jsou nasazeny síly a prostředky Armády ČR na základě nařízení vlády, tak je nutné vytvořit úkolové uskupení, kterému velí velitel úkolového uskupení.

5.2.5 Pátá fáze – nasazení a ukončení činnosti sil a prostředků Armády ČR

Pátá fáze je zaměřena na nasazení a ukončení činnosti sil a prostředků Armády ČR. Nasazení sil a prostředků je provedeno v souladu s operačním rozkazem zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany. Síly a prostředky Armády ČR spadají pod operační velitelství, které tyto síly a prostředky Armády ČR může předat do podřízenosti zástupci náčelníka Generálního štábu – řediteli Společného operačního centra. Podřízenost nastává v okamžiku, kdy síly a prostředky Armády ČR dosáhnou prostoru nasazení a předají prvotní hlášení o nasazení.

Při sepisování této kapitoly bylo čerpáno z: [1], [6], [7], [28]

6 Procesy související se začleněním Armády ČR do IZS

Při vzniku mimořádné události zasahují základní složky IZS. V případě, že základní složky IZS rozsah mimořádné události nemohou zvládnout, požádají o spolupráci Armádu ČR, která se aktivně zapojuje do záchranných a likvidačních prací. Tato spolupráce je stanovena rámcovou dohodou, kterou mezi sebou uzavřelo Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany. Zapojení Armády ČR do záchranných a likvidačních prací mohou vyžadovat hejtmani krajů nebo starostové obcí, na jejichž území došlo ke krizové situaci. Žádost je podána náčelníku Generálního štábu Armády ČR, který rozhoduje o jejím nasazení.

V případě nevojenských krizových situací mohou být použity síly a prostředky, které jsou vyžádány od oprávněných orgánů, ale musí být splněna podmínka, že budou použity v případě ohrožení života nebo zdraví lidí, značné majetkové hodnoty nebo životního prostředí.

6.1 Plánovaná pomoc na vyžádání dle zákona č. 239/2000 Sb.

Jedná se o písemný dokument, kterým se ostatní složky IZS zavazují k poskytování pomoci obecnímu úřadu s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací.

Na základě dohody o pomoci na vyžádání má Armáda ČR vyčleněné síly a prostředky, které jsou uvedené v Ústředním poplachovém plánu integrovaného záchranného systému. Tyto síly a prostředky pomáhají základním složkám IZS s řešením krizových situací a provádění záchranných a likvidačních prací. O tyto síly a prostředky může požádat oprávněná osoba (Ministerstvo vnitra ČR pro potřebu složek IZS, hejtmani, starostové obcí s rozšířenou pravomocí, velitel zásahu, HZS kraje nebo krajský úřad), která žádost předá operačnímu a informačnímu středisku HZS a to ji dále předá Stálé směně Společného operačního centra Ministerstva obrany. Na základě požadavku Operačního a informačního střediska HZS se povoluje nasazení sil a prostředků, ale konečné rozhodnutí o poskytnutí pomoci určuje zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitel Společného operačního centra Ministerstva obrany.

6.2 Vyžadování pomoci dle zákona č. 219/1999 Sb.

Oprávněná osoba (hejtman, starosta) může požádat o použití sil a prostředků, které pomůžou základním složkám IZS, ale nespádají do seznamu, který obsahuje Dohoda o pomoci na vyžádání. O zapojení těchto sil a prostředků musí být požádáno přímo u náčelníka Generálního štábu Armády České republiky, který rozhodne o jejich nasazení.

Při sepisování této kapitoly bylo čerpáno z: [1], [6]

7 Analýza a funkce jednotlivých složek Armády ČR při krizových situacích

Armáda ČR má za povinnost plnit úkoly jak vojenského, tak nevojenského charakteru. Může být použita pro úkoly nevojenského charakteru, kterými jsou záchranné a likvidační práce při vzniku mimořádných událostí nebo krizových situacích. Tyto situace ohrožují životy a zdraví lidí, značné majetkové hodnoty, nebo životní prostředí. Armáda ČR pomáhá v případech vzniku povodní, zemětřesení nebo rozsáhlých lesních požárů. Dále pomáhá při vzniku sněhové kalamity a průmyslové nebo ekologické havárie, která ohrožuje okolí chemickými, biologickými látkami, či radiací.

7.1 Posílení Policie ČR

Armáda ČR má závazek k Policii ČR, kdy nasadí své síly a prostředky k posílení Policie ČR. Toto posílení je nutno zapojit v případě, kdy je potřeba zajistit vnitřní pořádek a bezpečnost na našem území. Jedná se o příklady rozsáhlé kriminality, ohrožení demokratických základů státu, terorismu, či havárie v jaderných elektrárnách. Důležitou úlohou je ochrana státních hranic v případě migračních vln ve velkém rozsahu. Příkladem spolupráce Armády ČR a Policie ČR je společné hlídkování na letištích, nebo u důležitých objektů, a to za účelem předcházení teroristickým útokům.

7.2 Pozemní síly Armády ČR

Pozemní síly Armády ČR mají působnost na území ČR, ale i mimo něj. Hlavními úkoly jsou obranné a útočné bojové činnosti, ochrana civilního obyvatelstva, udržování klidu a pořádku. Dále posilují ochranu státních hranic našeho území a plní úkoly ve prospěch integrovaného záchranného systému a Policie ČR.

Důležitou částí pozemních sil Armády ČR jsou bojové síly, které jsou mimo jiné tvořeny 4. brigádou rychlého nasazení a 7. mechanizovanou brigádou. Další částí jsou síly bojové podpory a síly bojového zabezpečení.

Pozemní síly Armády ČR jsou vybaveny moderní technikou a výzbrojí, která je tvořena bojovými obrněnými vozidly, tanky, lehkými zbraněmi, minomety a granátomety. Jejich výcvik je založen na výborné fyzické a psychické zdatnosti vojáků, kteří zvládají prvky bojového umění Musado. Dále zvládají základy horolezectví a slaňování. Výcvik

pozemních sil Armády ČR je velmi důležitý, neboť ho poté uplatňují i při pomoci základním složkám IZS při mimořádných událostech nebo krizových situacích, kterými jsou zejména povodně. Významně přispívají k ochraně lidských životů a majetku.

Pozemní síly Armády ČR prokazují svou profesionalitu tím, že se účastní zahraničních humanitárních misí a při cvičeních armád NATO.

7.3 Vzdušné síly Armády ČR

Vzdušné síly Armády ČR mají působnost na území ČR, ale i mimo něj. Prioritním úkolem je obrana vzdušného prostoru státu. Vzdušné síly Armády ČR mají ve svém vlastnictví dopravní letouny, dopravní i bojové vrtulníky, lehké bitevníky nebo nadzvukové letouny. Vzdušné síly Armády ČR jsou schopny vykonávat vojenské i nevojenské úkoly, při kterých je nasazena výše zmiňovaná technika. Pomáhají s pátráním a záchranou, která je určena pro letouny v nouzi nebo pomáhají základním složkám IZS při živelných pohromách a katastrofách.

Vzdušné síly Armády ČR se pravidelně zapojují do leteckých dnů, kde veřejnosti představují hlavní typy techniky a své dovednosti při její obsluze. Jejich účast se vztahuje ke Dnům NATO & Dnům vzdušných sil Armády ČR.

7.3.1 Letecká pátrací a záchranná sužba

Prioritním úkolem letecké pátrací a záchranné služby je poskytovat pomoc letounům, které se ocitly v nouzi nebo posádkám havarovaných letadel. Plnění tohoto úkolu se vztahuje na celé území ČR. Pro možný vznik těchto situací má ČR vyčleněný vrtulník, který drží nepřetržitou pohotovost. Na palubě vrtulníku se nacházejí vždy dva letečtí záchranáři, kteří prošli speciálním výcvikem. Speciální výcvik je zaměřen na oblasti lezení, slaňování a potápění. Letečtí záchranáři dokáží pacienta stabilizovat a poskytnout mu potřebnou první pomoc před příjezdem lékařského personálu. V některých situacích musejí také vyprostit zraněnou osobu z těžko dostupného terénu, jako jsou lesy, vodní plochy, nebo skály.

Obrázek 9 – Vyzvednutí raněného do vrtulníku, zdroj: [29]

7.3.2 Letecká záchranná služba

Centrum letecké záchranné služby spolupracuje se základními složkami IZS. Zajišťuje rychlý zásah lékařů k přepravě pacientů v případech, které ohrožují životy. Mezi tyto případy patří dopravní nehody, havárie, mimořádné události a krizové situace. Letecká záchranná služba má zajištěné vojenské vrtulníky, které jsou k dispozici na celém území ČR. Toto celorepublikové pokrytí má za úkol zajistit vojenské vrtulníky v případě, kdy civilní vrtulníky plní jiné naléhavější úkoly. Vyhrazené vrtulníky pro leteckou záchrannou službu jsou v nepřetržité pohotovosti. Letecká záchranná služba je velmi důležitou součástí vzdušných sil Armády ČR, neboť uskuteční během roku zhruba pět set zásahů.

Obrázek 10 – Přeprava raněného vrtulníkem, zdroj: [30]

7.4 Podpora vojsk

Armáda ČR je tvořena z jednotek pozemních sil, vzdušných sil a dalších zařízení a útvarů. Tyto jednotky jsou zabezpečovány v oblasti komunikačních a informačních systémů, logistiky a vojenského zdravotnictví.

7.4.1 Komunikační a informační systémy

Agentura komunikačních a informačních systémů je vojenským útvarům, který je podřízen úseku vojenské podpory Ministerstva obrany. Primárním úkolem agentury komunikačních a informačních systémů je zabezpečit a řídit přípravu výcviku specialistů komunikačních a informačních systémů. Podstatou komunikačních a informačních systémů je zajištění nepřetržitého spojení v rámci Armády ČR.

7.4.2 Logistika

Hlavní činností logistiky je pořizování a skladování zásob, údržba a oprava výzbroje, techniky a vojenských zařízení. Dále zabezpečuje ubytování cizích vojsk na území ČR při mezinárodních součinnostních cvičeních a ochranu životního prostředí. Stará se o vojáky Armády ČR v zahraničních misích, kde jim zajišťuje ubytování, stravování a také dodávky a opravy techniky a materiálu. Pomáhá také při odstraňování následků živelných pohrom.

7.4.3 Vojenské zdravotnictví

Jednou ze složek Armády ČR je vojenské zdravotnictví, které má za úkol plnit komplexní podporu. Vojákům Armády ČR zajišťuje léčebnou i preventivní péči. Další povinností je příprava vojenského zdravotnického personálu na plnění úkolů v míru, za války nebo i v případě krizových situací, kdy zajišťuje přísun zdravotnického materiálu. V případě nouze je schopno zajistit zdravotnický personál a materiál, kterým přispívá k posílení civilní zdravotnické infrastruktury státu.

Do struktury vojenského zdravotnictví spadá i vojenská kynologie, která má za úkol zabezpečovat výcvik kynologů, psovodů a služebních psů. Vojenská kynologie je velmi důležitá pro Armádu ČR, Policii ČR a IZS, neboť psi jsou vycvičeni k hledání výbušnin, zbraní a drog. Dále se využívají k ostraze objektů a pátrání po obětech živelných katastrof a ztracených lidí.

Při sepisování této kapitoly bylo čerpáno z: [8], [31]

8 Dotazníkové šetření

8.1 Cíl práce

Cílem prováděného dotazníkového šetření bylo zjistit stav informovanosti obyvatel o IZS a o spolupráci Armády ČR s IZS. Otázky dotazníku byly kladeny na vznik a vykonávanou činnost IZS. Dále se otázky dotazníku týkaly rozlišování varovných signálů a chování v krizových situacích.

8.2 Výběr respondentů

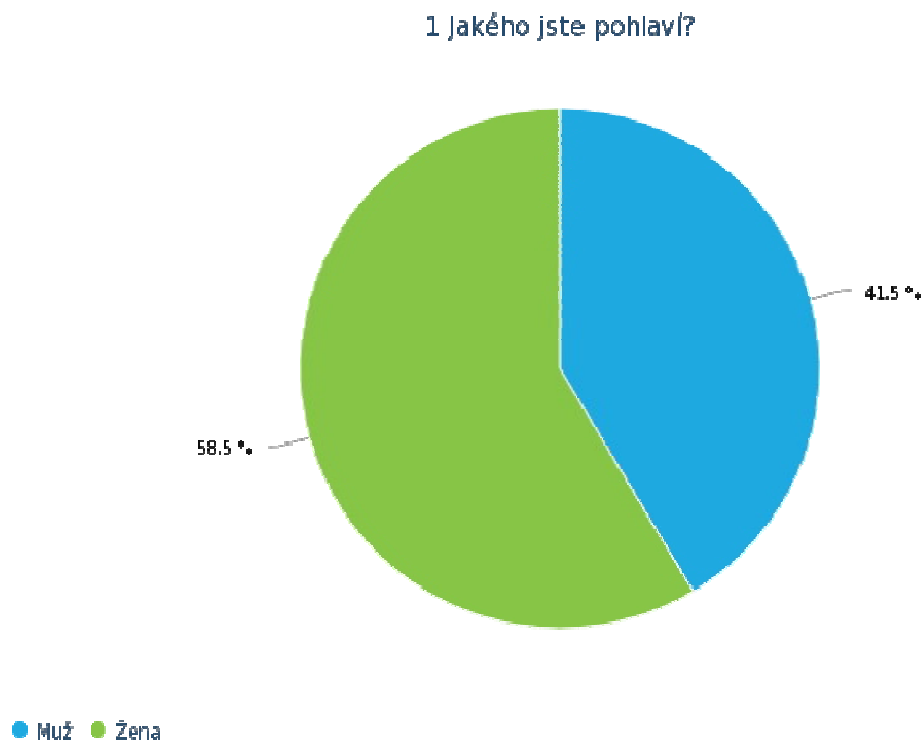
Průzkumu se zúčastnilo 205 respondentů. Byli to muži i ženy v různých věkových kategoriích a různého vzdělání. Vyplňování dotazníků bylo dobrovolné. Průzkum probíhal na různých místech ČR.

8.3 Použitá metoda

Ke sběru dat pro tento výzkum byl použit anonymní dotazník (viz. Příloha č. 1), který obsahuje 15 otázek. Dotazník byl vytvořen v elektronické formě na www.surveymonkey.com a následně byl odeslán na sociální sítě a pomocí e-mailu.

8.4 Vyhodnocení a grafické znázornění výsledků dotazníku

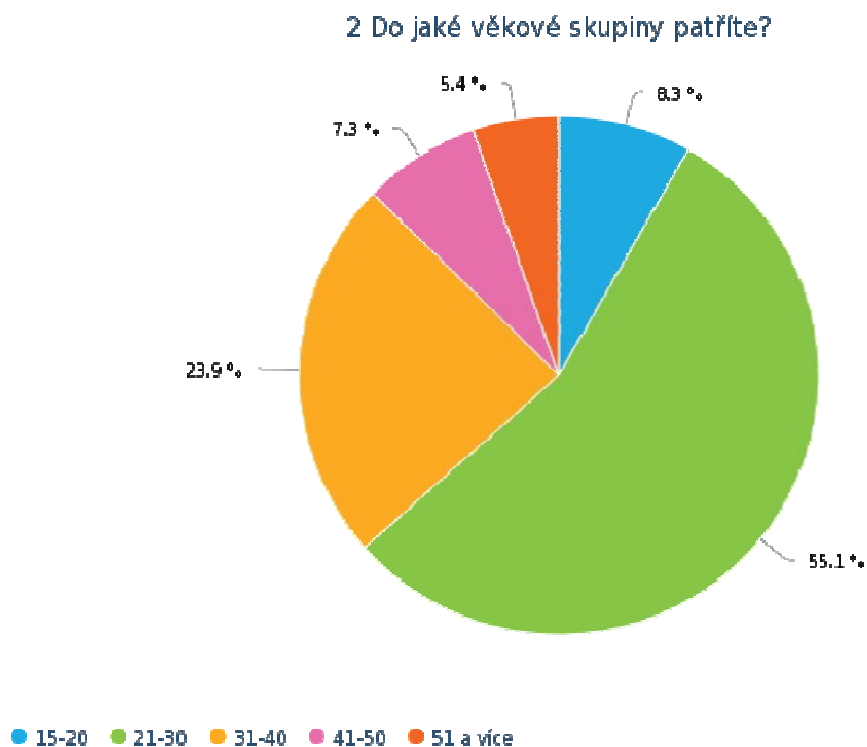
8.4.1 Zastoupení dotazovaných mužů a žen

Graf 11 – Zastoupení dotazovaných mužů a žen, zdroj: vlastní

V první otázce dotazníkového šetření bylo zjištěno, že se dotazníkového šetření zúčastnilo 120 žen (58,5 %) a 85 mužů (41,5 %) z celkového počtu 205 respondentů.

8.4.2 Věkové zastoupení dotazovaných

Graf 12 – Věkové zastoupení dotazových, zdroj: vlastní

Druhá otázka ukazuje, že vyplnění dotazníku proběhlo u všech věkových kategorií. Největší zastoupení mají respondenti od 21-30 let, kterých bylo 113 (55,1 %). Dále to jsou respondenti od 31-40 let, kterých bylo 49 (23,9 %).

Dále dotazník vyplnilo 17 respondentů (8,3 %), kteří spadají do věkové kategorie 15-20 let a věková kategorie 41-50 let osahovala 15 respondentů (7,3 %).

Nejnižší zastoupení mají respondenti od 51 let a více, kterých bylo 11 (5,4 %). Malá účast starších respondentů vznikla například z důvodu, že nemusí mít přístup k internetu, a proto ani přístup k sociální síti a e-mailu, na kterých bylo toto dotazníkové šetření umístěno.

8.4.3 Dosažené vzdělání dotazovaných

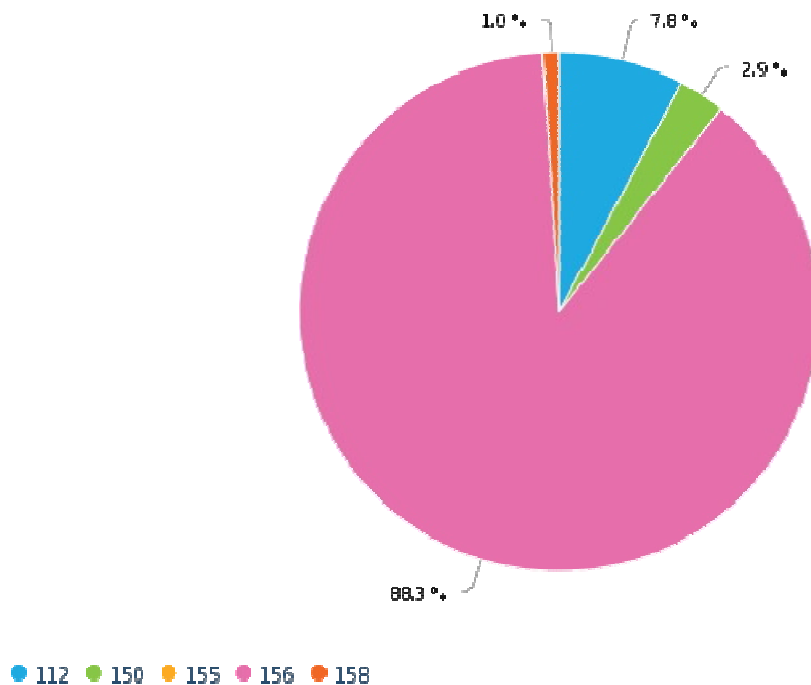
Graf 13 – Dosažené vzdělání dotazovaných, zdroj: vlastní

Třetí otázka ukazuje, že na dotazník odpovídali nejvíce respondenti, kteří dostudovali střední školu. Tato skupina činila 94 respondentů (45,9 %) z celkového počtu. Druhou nejvíce rozšířenou skupinou byli respondenti, kteří dostudovali vysokou školu. Skupina čítala 77 respondentů (37,6 %).

Dále dotazník vyplnilo 19 respondentů (9,3 %), kteří vystudovali odborné učiliště, 10 respondentů (4,9 %) se vzděláním základní školy a 5 respondentů (2,4 %) s vystudovanou vyšší odbornou školou.

8.4.4 Znalost veřejnosti tísňových čísel

4 Víte, které z těchto telefonních čísel nepatří mezi tísňová čísla?

Graf 14 – Znalost veřejnosti tísňových čísel, zdroj: vlastní

Čtvrtá otázka prezentuje, že 181 respondentů (88,3 %) odpovědělo správně, že mezi tísňová čísla nepatří telefonní číslo 156. Toto telefonní číslo využívá městská policie.

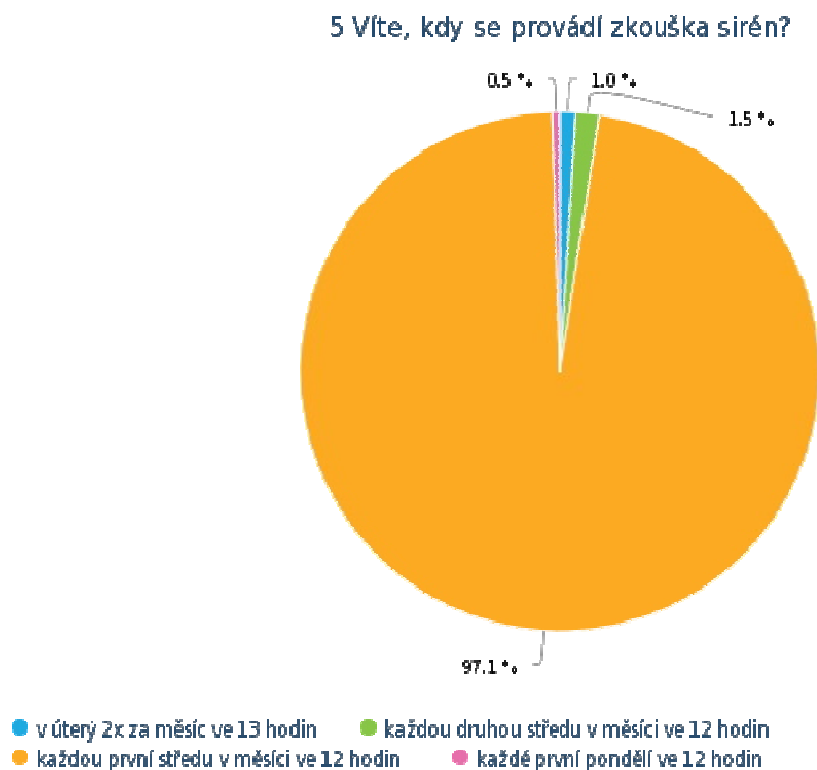
Chybně odpovědělo 16 respondentů (7,8 %), že mezi tísňová čísla nepatří telefonní číslo 112.

Chybně odpovědělo 6 respondentů (2,9 %), že mezi tísňová čísla nepatří telefonní číslo 150.

Chybně odpověděli 2 respondenti (1,0 %), že mezi tísňová čísla nepatří telefonní číslo 158.

Nikdo z respondentů neodpověděl, že mezi tísňová čísla nepatří telefonní číslo 155.

8.4.5 Pravidelná zkouška sirén

Graf 15 – Pravidelná zkouška sirén, zdroj: vlastní

Pátá otázka znázorňuje, že 199 respondentů (97,1 %) odpovědělo správně, že zkouška sirén se provádí každou první středu v měsíci ve 12 hodin.

Chybně odpověděli 3 respondenti (1,5 %), že zkouška sirén se provádí každou druhou středu v měsíci ve 12 hodin.

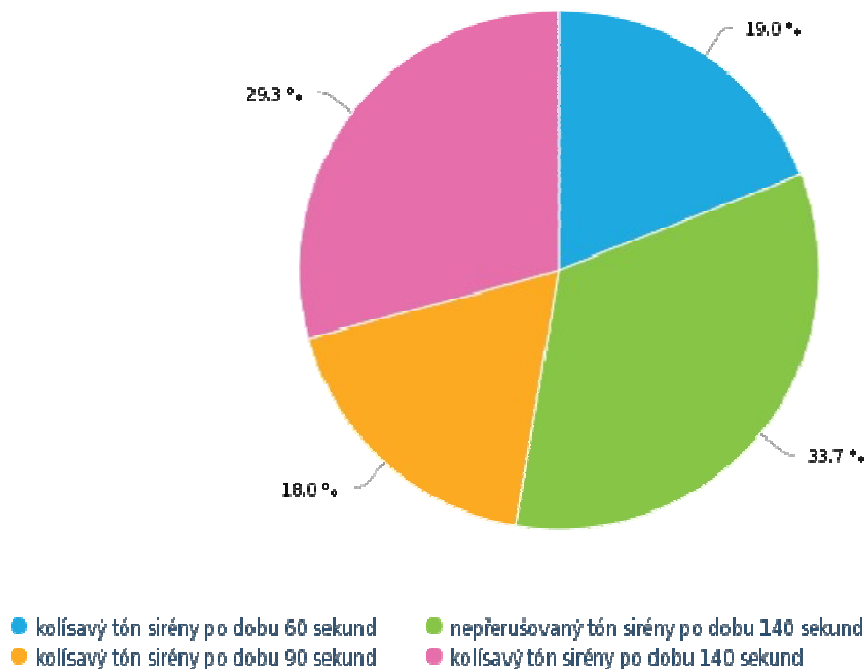
Chybně odpověděli 2 respondenti (1,0 %), že zkouška sirén se provádí v úterý dvakrát za měsíc ve 13 hodin.

Chybně odpověděl 1 respondent (0,5 %), že zkouška sirén se provádí každé první pondělí ve 12 hodin

Z tohoto grafu je zřejmé, že respondenti mají přehled o tom, který den v měsíci se provádí zkouška sirén.

8.4.6 Délka a znění signálu sirény „Všeobecná výstraha“

6 Víte, jak zní varovný signál sirény při vyhlášení „Všeobecná výstraha“?

Graf 16 – Délka a znění signálu sirény „Všeobecná výstraha“, zdroj: vlastní

Šestá otázka ukazuje, že 60 respondentů (29,3 %) odpovědělo správně, že „Všeobecná výstraha“ je kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund.

Chybně odpovědělo 69 respondentů (33,7 %), že se jedná o nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 sekund. Tato chyba mohla nastat v důsledku, že v jednom případě se jedná o „Všeobecnou výstrahu“ a v druhém případě se jedná o „Zkoušku sirén“.

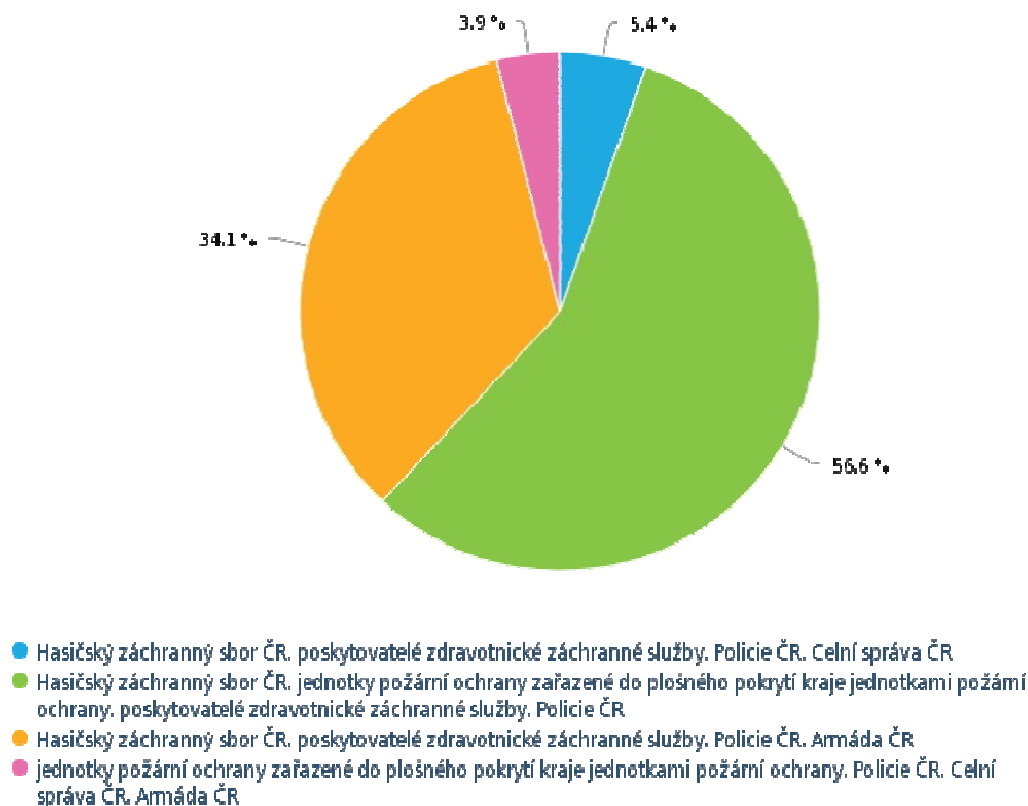
Chybně odpovědělo 39 respondentů (19,0 %), že se jedná o kolísavý tón sirény po dobu 60 sekund.

Chybně odpovědělo 37 respondentů (18,0 %), že se jedná o kolísavý tón sirény po dobu 90 sekund.

Respondenti, kteří spadají do skupiny odpovědí 19,0 % a 18,0 %, odpověděli sice špatně, ale mají povědomí o tom, že v případě „Všeobecné výstrahy“ se jedná o kolísavý tón sirény, i když neurčili správně dobu trvání.

8.4.7 Základní složky integrovaného záchranného systému

7 Víte, jaké jsou základní složky integrovaného záchranného systému?

Graf 17 – Základní složky integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní

Sedmá otázka znázorňuje, že 116 respondentů (56,6 %) odpovědělo správně, že do základních složek IZS patří HZS ČR, JPO zařazené do plošného pokrytí kraje JPO, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie ČR.

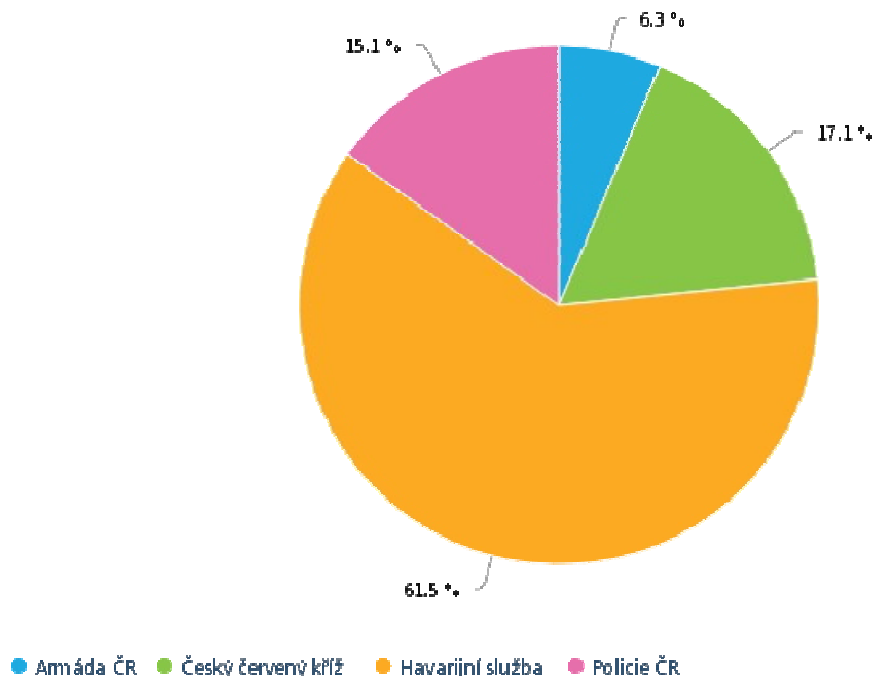
Chybně odpovědělo 70 respondentů (34,1 %), že do základních složek IZS patří HZS ČR, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie ČR a Armáda ČR. Tato chyba mohla nastat důsledkem toho, že respondenti mají Armádu ČR spojenou se záchrannými a likvidačními pracemi při povodních. Armáda ČR do IZS patří, ale je zařazena do ostatních složek IZS.

Chybně odpovědělo 11 respondentů (5,4 %), že do základních složek IZS patří HZS ČR, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie ČR a Celní správa ČR.

Chybně odpovědělo 8 respondentů (3,9 %), že do základních složek IZS patří JPO zařazené do plošného pokrytí JPO, Policie ČR, Celní správa ČR a Armáda ČR.

8.4.8 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

8 Víte, jaká z těchto složek nepatří do ostatních složek integrovaného záchranného systému?

Graf 18 – Základní složky integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní

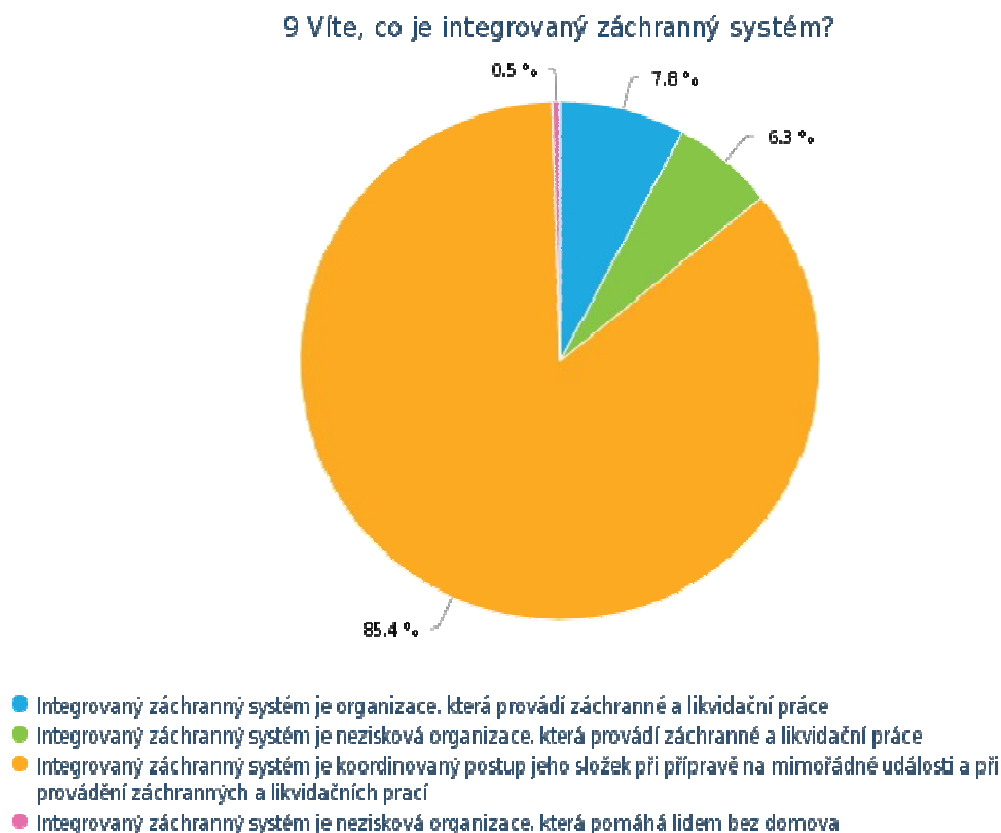
Osmá otázka prezentuje, že 31 respondentů (15,1 %) odpovědělo správně, že do ostatních složek IZS nepatří Policie ČR. Policie ČR patří do základních složek IZS. Tato otázka se mohla jevit složitě, ale správná odpověď se dala vydedukovat z předchozí otázky číslo 7.

Chybně odpovědělo 126 respondentů (61,5 %), že do ostatních složek IZS nepatří havarijní služba. Tato chyba mohla nastat důsledkem toho, že respondenti brali havarijní službu za službu, která je všemi využívána.

Chybně odpovědělo 35 respondentů (17,1 %), že do ostatních složek IZS nepatří Český červený kříž. Tato chyba mohla nastat důsledkem toho, že respondenti mají zafixováno, že se jedná o zdravotnickou záchrannou službu, a proto ji zařadili tak, že nepatří do ostatních složek IZS, ale nýbrž do základních složek IZS.

Chybně odpovědělo 13 respondentů (6,3 %), že do ostatních složek IZS nepatří Armáda ČR. Tato chyba mohla nastat důsledkem toho, že respondenti mají Armádu ČR spojenou se záchrannými a likvidačními pracemi při povodních. Armáda ČR do IZS patří, ale je právě zařazena do ostatních složek IZS.

8.4.9 Definice integrovaného záchranného systému

Graf 19 – Definice integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní

Devátá otázka prezentuje, že 175 respondentů (85,4 %) odpovědělo správně, že IZS je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Chybně odpovědělo 16 respondentů (7,8 %), že IZS je organizace, která provádí záchranné a likvidační práce.

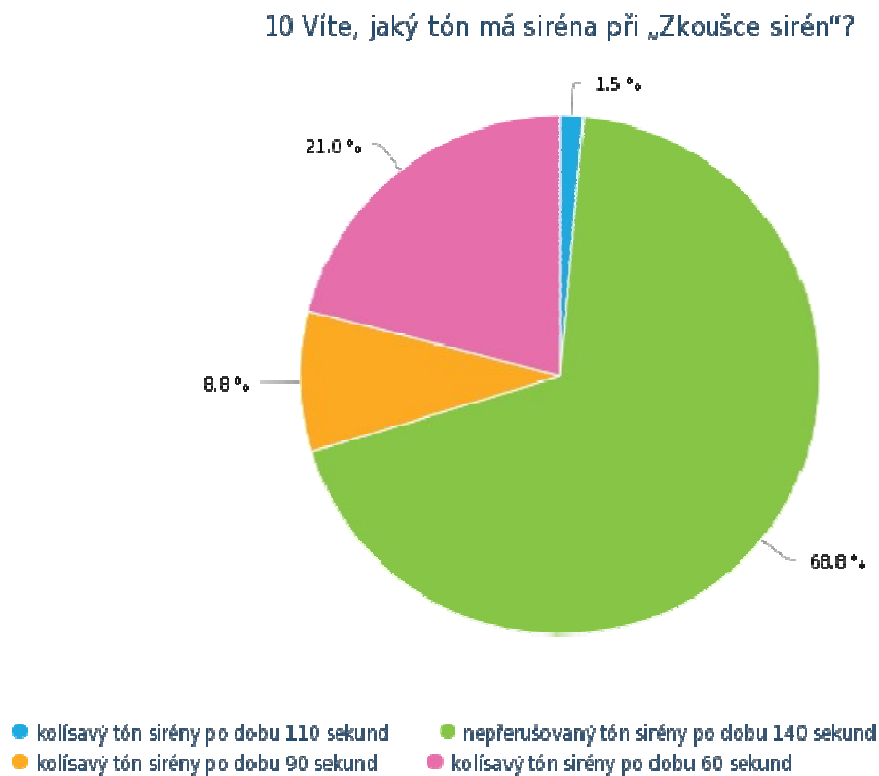
Chybně odpovědělo 13 respondentů (6,3 %), že IZS je nezisková organizace, která provádí záchranné a likvidační práce.

Respondenti, kteří spadají do skupiny odpovědí 7,8 % a 6,3 %, odpověděli sice chybně, ale mají povědomí o tom, že IZS provádí záchranné a likvidační práce, i když nerozeznali, zda se jedná o organizace, neziskovou organizaci, či koordinovaný postup složek.

Chybně odpověděl 1 respondent (0,5 %), že IZS je nezisková organizace, která pomáhá lidem bez domova. Tato chyba mohla nastat důsledkem toho, že respondenti mají IZS

spojen s humanitární pomocí, kdy se ostatní složky IZS snaží zajistit ubytování a základní věci pro přežití v oblastech zasažených mimořádnou událostí, nebo krizovou situací.

8.4.10 Délka a znění signálu sirény „Zkouška sirén“

Graf 20 – Délka a znění signálu sirény „Zkouška sirén“, zdroj: vlastní

Desátá otázka eviduje, že 141 respondentů (68,8 %) odpovědělo správně, že „Zkouška sirén“ je nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 sekund.

Chybně odpovědělo 43 respondentů (21,0 %), že „Zkouška sirén“ je kolísavý tón sirény po dobu 60 sekund.

Chybně odpovědělo 18 respondentů (8,8 %), že „Zkouška sirén“ je kolísavý tón sirény po dobu 90 sekund.

Chybně odpověděli 3 respondenti (1,5 %), že „Zkouška sirén“ je kolísavý tón sirény po dobu 110 sekund.

Respondenti, kteří spadají do 21,0 %, 8,8 % a 1,5 % kategorie, odpověděli chybně, neboť neurčili správně tón sirény, který je vždy nepřerušovaný.

8.4.11 Účel vzniku integrovaného záchranného systému

Graf 21 – Účel vzniku integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní

Jedenáctá otázka eviduje, že 192 respondentů (93,7 %) odpovědělo správně, že IZS vznikl za účelem koordinovaného postupu a potřeby každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí.

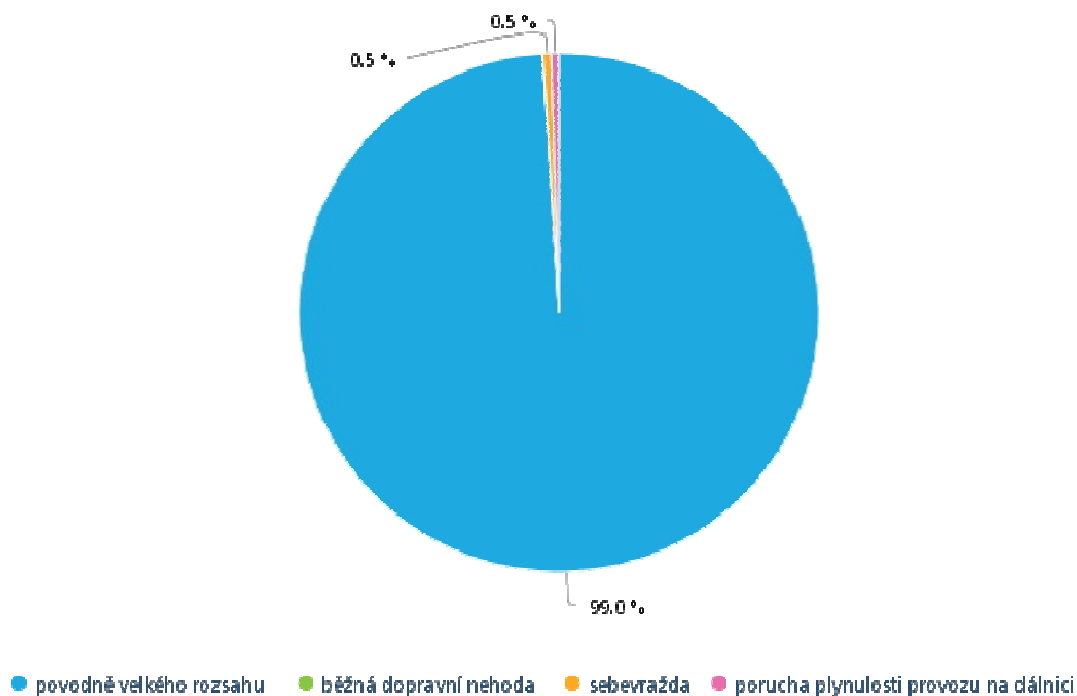
Chybně odpovědělo 9 respondentů (4,4 %), že IZS vznikl za účelem, který stanovuje zákon a ten nařizuje, že každá země má povinnost vytvořit IZS. Tato chyba mohla nastat důsledkem toho, že respondenti mají ponětí o tom, že existuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, který byl vydán ve sbírce zákonů ČR. Tento zákon nenařizuje, že každá země má povinnost vytvořit IZS, ale jedná se o zákon, ve kterém je popsán IZS.

Chybně odpověděli 2 respondenti (1,0 %), že IZS vznikl za účelem, aby fungoval jako kontrolní orgán.

Chybně odpověděli 2 respondenti (1,0 %), že IZS vznikl za účelem, aby byly sníženy státní náklady na provoz hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek.

8.4.12 Spolupráce Armády ČR a integrovaného záchranného systému

12 Víte, při které z těchto situací spolupracuje Armáda ČR a integrovaný záchranný systém?

Graf 22 – Spolupráce Armády ČR a integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní

Dvanáctá otázka prezentuje, že 203 respondentů (99,0 %) odpovědělo správně, že Armáda ČR spolupracuje s IZS v případě povodně velkého rozsahu.

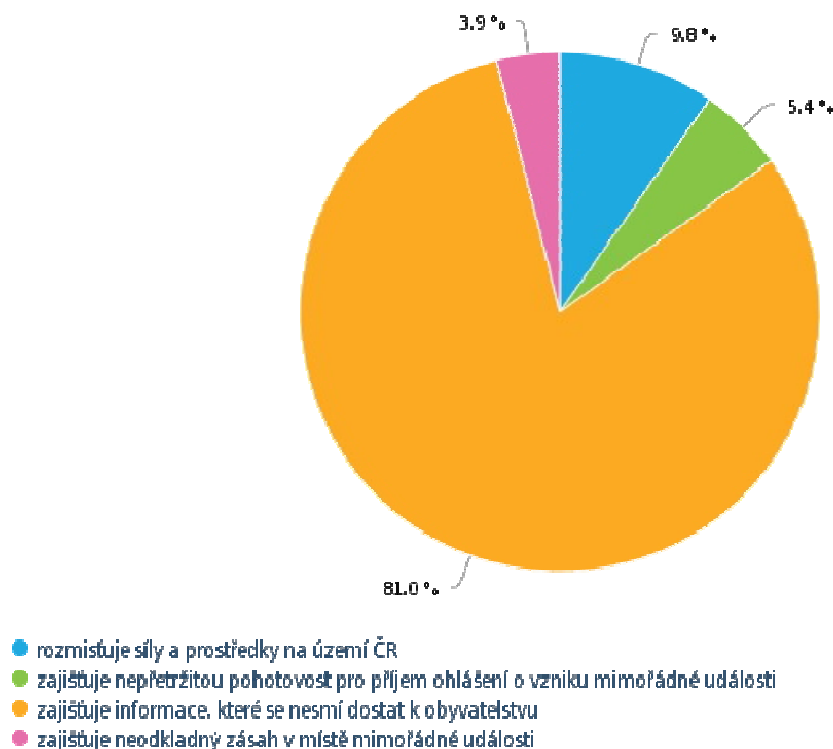
Chybně odpověděl 1 respondent (0,5 %), že Armáda ČR spolupracuje s IZS v případě sebevraždy.

Chybně odpověděl 1 respondent (0,5 %), že Armáda ČR spolupracuje s IZS v případě poruchy plynulosti provozu na dálnici.

Nikdo z respondentů neodpověděl, že Armáda ČR spolupracuje s IZS v případě běžné dopravní nehody.

8.4.13 Činnosti integrovaného záchranného systému

13 Víte, jakou z těchto činností nevykonává integrovaný záchranný systém?

Graf 23 – Činnosti integrovaného záchranného systému, zdroj: vlastní

Třináctá otázka eviduje, že 166 respondentů (81,0 %) odpovědělo správně, že IZS nevykonává činnost, kterou je zajišťování informací, které se nesmí dostat k obyvatelstvu.

Chybně odpovědělo 20 respondentů (9,8 %), že IZS nevykonává činnost, kterou je rozmisťování sil a prostředků na území ČR. Tato chyba mohla vzniknout důsledkem toho, že respondenti přiřazovali tuto činnost jinému systému, který má podle nich rozmisťovat síly a prostředky na území ČR.

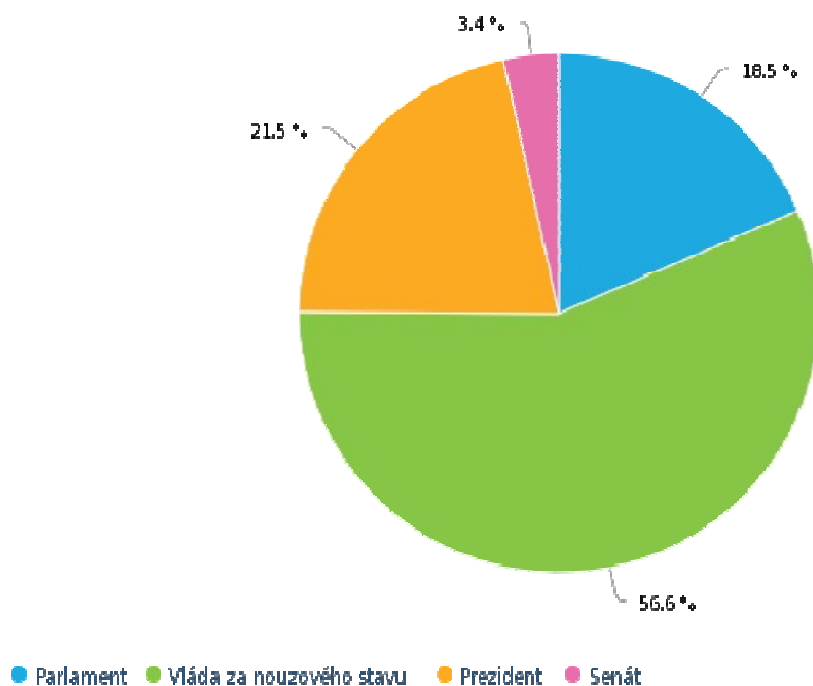
Chybně odpovědělo 11 respondentů (5,4 %), že IZS nevykonává činnost, kterou je zajišťování nepřetržité pohotovosti pro příjem ohlášení o vzniku mimořádné události. Tato chyba mohla vzniknout důsledkem toho, že respondenti přiřazovali tuto činnost jinému systému, který má podle nich zajišťovat nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení o vzniku mimořádné události.

Chybně odpovědělo 8 respondentů (3,9 %), že IZS nevykonává činnost, kterou je zajišťování neodkladného zásahu v místě mimořádné události. Tato chyba mohla

vzniknout důsledkem toho, že respondenti nemají představu o tom, co je IZS, a že právě složky IZS se aktivně zapojují do zajišťování neodkladného zásahu v místě mimořádné události.

8.4.14 Oprávněnost nasazení vojáků a jednotek požární ochrany v krizové situaci velkého rozsahu

14 Víte, kdo má oprávnění nařídít nasazení vojáků a jednotek požární ochrany k provádění záchranných a likvidačních prací při krizové situaci velkého rozsahu?

Graf 24 – Oprávnění nasazení vojáků a jednotek požární ochrany v krizové situaci velkého rozsahu, zdroj: vlastní

Čtrnáctá otázka eviduje, že 116 respondentů (56,6 %) odpovědělo správně, že vláda za nouzového stavu má oprávnění nasadit vojáky a JPO k provádění záchranných a likvidačních prací při krizové situaci velkého rozsahu.

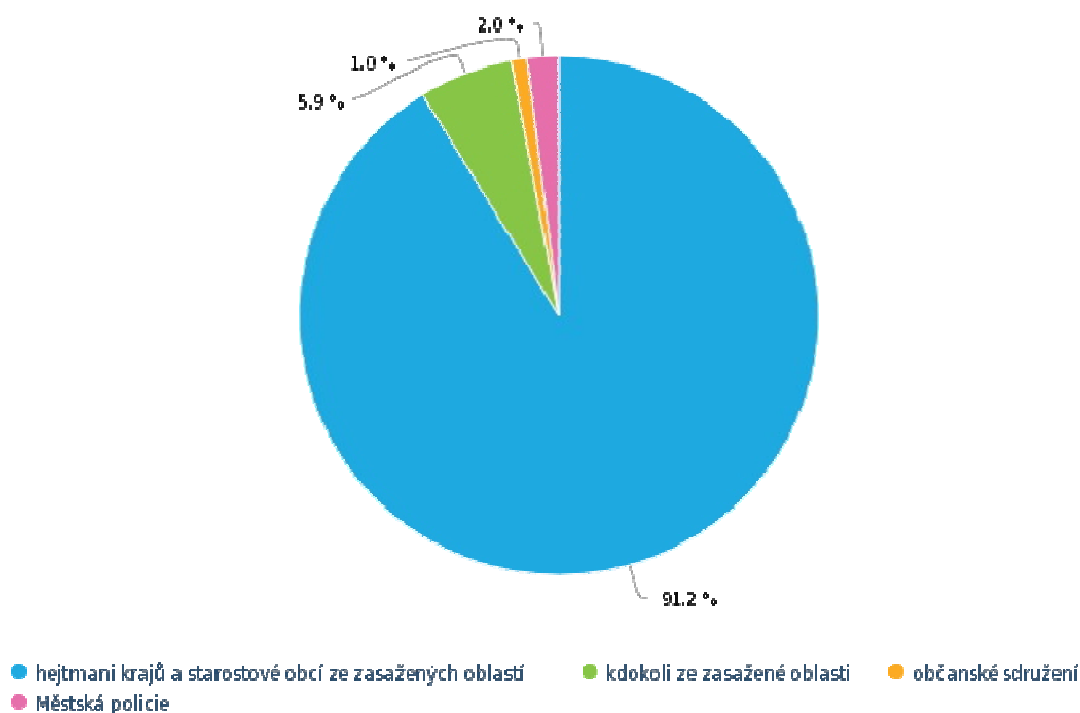
Chybně odpovědělo 44 respondentů (21,5 %), že prezident má oprávnění k nasazení vojáků a JPO k provádění záchranných a likvidačních prací při krizové situaci velkého rozsahu. Tato chyba mohla vzniknout důsledkem toho, že respondenti vědí, že prezident je vrchním velitelem Armády ČR a tím usoudili, že pouze prezident má toto oprávnění.

Chybně odpovědělo 38 respondentů (18,5 %), že parlament má oprávnění k nasazení vojáků a JPO k provádění záchranných a likvidačních prací při krizové situaci velkého rozsahu.

Chybně odpovědělo 7 respondentů (3,4 %), že senát má oprávnění k nasazení vojáků a JPO k provádění záchranných a likvidačních prací při krizové situaci velkého rozsahu.

8.4.15 Požádání Armády ČR o pomoc při malé a středně velké krizové situaci

15 Víte, kdo může požádat Armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích při malé a středně velké krizové situaci?

Graf 25 – Požádání Armády ČR o pomoc při malé a středně velké krizové situaci, zdroj: vlastní

Patnáctá otázka eviduje, že 187 respondentů (91,2 %) odpovědělo správně, že hejtmani krajů a starostové obcí ze zasažených oblastí mohou požádat Armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích při malé a středně velké krizové situaci.

Chybně odpovědělo 12 respondentů (5,9 %), že kdokoli může požádat Armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích při malé a středně velké krizové situaci.

Chybně odpověděli 4 respondenti (2,0 %), že městská policie může požádat Armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích při malé a středně velké krizové situaci.

Chybně odpověděli 2 respondenti (1,0 %), že občanské sdružení může požádat Armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích při malé a středně velké krizové situaci.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo začlenění Armády ČR do integrovaného záchranného systému. Práce měla být psána z odbornějšího hlediska, ale při shánění odborných informací nastala značná komplikace. Protože velká většina informací a podkladů k Armádě ČR podléhá přísnému utajení a v případě poskytnutí těchto informací civilní osobě, by mohl hrozit dotyčným zaměstnancům Armády ČR trest ve formě výpovědi. Východiskem bylo sehnání informací z oficiálních zdrojů, které jsou přístupné široké veřejnosti.

Integrovaný záchranný systém je velmi důležitou součástí záchranného systému ČR. Zastává podstatnou úlohu v zabezpečení ochrany a pomoci obyvatelstvu při vzniklých mimořádných událostech nebo krizových situacích. Jeho složky zastávají významné funkce při záchranných činnostech.

Civilní ochrana byla zpracována pouze okrajově, neboť i ona spolupracuje s integrovaným záchranným systémem a zajišťuje civilní ochranu obyvatelstva.

Dále byla popsána Armáda ČR, která je hlavní složkou ozbrojených sil ČR. Ze zákona má povinnost plnit úkoly, které se týkají obrany našeho státu proti vnějšímu napadení. Neřeší pouze úkoly vojenského charakteru, ale je zaměřena i na pomoc, která se vztahuje k integrovanému záchrannému systému. Jednotlivé vojenské složky a vojenská technika se zapojuje do záchranných a likvidačních prací při pohromách nebo jiných situacích, které ohrožují životy a zdraví lidí. Armáda ČR poskytovala pomoc hlavním složkám integrovaného záchranného systému při ptáčí chřipce a povodních, kde nasazovala své síly a prostředky, aby se pokusila minimalizovat riziko další nákazy, ztráty na životech a majetku. Dále zabezpečuje leteckou záchrannou službu, která značně pomáhá záchranné zdravotní službě při mimořádných událostech nebo krizových situacích. Důležitou složkou Armády ČR je i vojenská kynologie, neboť pomáhá při pátrání po obětech živelných katastrof a ztracených lidech. Armáda ČR je naprosto nepostradatelná součástí našeho systému a patří jí velký dík za vše, co udělala pro občany této republiky ve chvílích, kdy to lidé opravdu potřebovali.

V další části bylo provedeno dotazníkové šetření, které se zabývalo informovaností lidí o integrovaném záchranném systému, Armádě ČR a základních informacích, které by měli

lidé znát pro případ ohrožení života. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 205 respondentů, z čehož bylo 120 žen (58,5 %) a 85 mužů (41,5 %). Dle věkových kategorií byli rozděleni ve věku - od 15-20 let se zúčastnilo 17 respondentů (8,3 %), ve věku od 21-30 let se zúčastnilo 113 respondentů (55,1 %), ve věku od 31-40 let se zúčastnilo 45 respondentů (23,9 %), ve věku od 41-50 let se zúčastnilo 15 respondentů (7,3 %) a ve věku nad 50 let se zúčastnilo 11 respondentů (5,4 %).

Z hlediska vzdělání byli respondenti rozděleni takto: základní vzdělání mělo 10 respondentů (4,9 %), odborné učiliště mělo 19 respondentů (9,3 %), střední školu mělo 94 respondentů (45,9 %), vyšší odborné vzdělání mělo 5 respondentů (2,4 %) a vysokoškolské vzdělání mělo 77 respondentů (37,6 %).

Nejvíce správných odpovědí dosáhli respondenti u otázek číslo 4 (88,3 %), číslo 5 (97,1 %), číslo 9 (85,4 %), číslo 11 (93,7 %), číslo 12 (99,0 %), číslo 13 (81,0 %) a číslo 15 (91,2 %). Respondenti měli velmi dobré povědomí o tísňových číslech, kdy se provádí zkouška sirén a co je integrovaný záchranný systém. Dále měli povědomí o tom, za jakým účelem vznikl integrovaný záchranný systém, při které situaci spolupracuje Armáda ČR s integrovaným záchranným systémem, jakou z činností nevykonává integrovaný záchranný systém a kdo může požádat Armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích.

Průměrné odpovědi respondentů se vztahovali k otázkám číslo 7 (56,6 %), číslo 10 (68,8 %) a číslo 14 (56,6 %). Respondenti měli průměrné znalosti v otázkách o základních složkách integrovaného záchranného systému, tónu sirény při „Zkoušce sirén“ a o tom, kdo může požádat Armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích.

Nedostatečné znalosti měli respondenti u otázek číslo 6 (29,3 %) a číslo 8 (15,1 %). Respondenti měli nedostatečné znalosti v otázkách o signálu „Všeobecná výstraha“ a jaká ze složek nepatří do ostatních složek integrovaného záchranného systému.

Všechny tyto nedostatečné znalosti by se mohly minimalizovat tím, kdyby se zvýšila informovanost občanů, a to třeba v podobě letáčků, krátkých instruktážních videí v televizi, internetu a přednáškami na danou problematiku.

Vzhledem k zhoršujícímu se vývoji klimatických podmínek bude docházet k stále častějšímu vzniku mimořádných událostí, jako jsou například povodně, a proto je potřeba

stále zlepšovat spolupráci všech složek integrovaného záchranného systému a stále rozšiřovat informovanost obyvatelstva v krizových situacích.

Literatura

Monografické publikace

- [1] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů*. 2000. ISSN 1211-1244.
- [2] Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů*. 2000. ISSN 1211-1244.
- [3] Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů*. 22. 6. 2001. ISSN 1211-1244.
- [4] Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů*. 6. 11. 2011. ISSN 1211-1244.
- [5] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů*. 2008. ISSN 1211-1244.
- [6] Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů*. 14. 9. 1999. ISSN 1211-1244.
- [7] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. *Sbírka zákonů*. 2000. ISSN 1211-1244.
- [8] *Příprava občanů k obraně státu: příručka pro učitele základních škol*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2014. ISBN 978-80-7278-645-9.

Internetové zdroje

- [9] 5. Integrovaný záchranný systém, Hradec Králové. *Hradec Králové* [online]. ©2013 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/urad/5-integrovaný-zachranny-system>
- [10] Jednotky PO - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2009 [cit. 2015-07-07]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

- [11] Institut ochrany obyvatelstva - Pro případ ohrožení - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2013 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/pro-pripad-ohrozeni-pro-pripad-ohrozeni.aspx>
- [12] ODDĚLENÍ CIVILNÍ NOUZOVÉ PŘIPRAVENOSTI - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. ©2015 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/oddeleni-civilni-nouzove-pripravenosti.aspx>
- [13] HZS Libereckého kraje | Ochrana obyvatelstva |. ©2009. *Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje* [online]. [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.hzslk.cz/44-ochrana-obyvatelstva.html>
- [14] Generální štáb | Armáda. *Armáda České republiky* [online]. 2004 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-staba/default.htm>
- [15] Velitelství pozemních sil | Armáda. *Armáda České republiky* [online]. 2004 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-pozemnich-sil-86865/>
- [16] Velitelství vzdušných sil | Armáda. *Armáda České republiky* [online]. 2004 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzdusnych-sil-86864/>
- [17] Působnost - Pražský hrad. *Pražský hrad* [online]. ©2015 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: [/www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/vojenska-kancelar-prezidenta-republiky/pusobnost.shtml](http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/vojenska-kancelar-prezidenta-republiky/pusobnost.shtml)
- [18] Hradní stráž. *Hradní stráž* [online]. ©2007 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: http://hrad.army.cz/htm/2_0.html
- [19] Znak Armády České republiky - minulost-současnost-budoucnost. 2008. *Minulost - současnost - budoucnost* [online]. [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.msb.wgz.cz/rubriky/armada-ceske-republiky/znak-armady-ceske-republiky>
- [20] Bezpečnostní rada | Královéhradecký kraj. *Královéhradecký kraj* [online]. ©2008 [cit. 2015-07-09]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/krajsky-urad/krizove-rizeni/organy/bezpecnostni-rada-70358/>

[21] Aktivní záloha | Armáda. 2015. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/aktivni-zalohy-6831/>

[22] Přes 510 vojáků nadále pomáhá s odstraňováním následků povodní | Armáda. 2004. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=84883>

[23] Ptačí chřipka | Armáda. ©2004. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=9564>

Další zdroje

[24] *Katalogový soubor - typová činnost složek IZS při společném zásahu: Chřipka ptáků* [online]. 2011. [cit. 2015-07-10].

[25] Nasazení jednotek k likvidaci ohniska výskytu ptačí chřipky v obci Nořín | Armáda. 2004. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=9501>

[26] Dobrovolníci z Aktivní zálohy odstraňovali následky povodní | Armáda. 2004. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/dobrovolnici-z-aktivni-zalohy-odstranovali-nasledky-povodni-85459/>

[27] Příprava občanů k obraně – nevojenské nasazení armády | Armyweb. 2014. *Armyweb* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.armyweb.cz/clanek/priprava-obcanu-k-obrane-nevojenske-nasazeni-armady>

[28] *Nasazování sil a prostředků AČR v rámci Integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie ČR*. 2011. Praha.

[29] Záchrana v tísni přišla ze vzduchu | Armáda. 2010. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/zachrana-v-tisni-prisla-ze-vzduchu-15736/>

[30] Za dvacet let pomohli jedenácti tisícům sedmi stům šedesáti třem pacientům | Ministerstvo obrany. 2011. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/za-dvacet-let-v-linich-osetrili-jedenact-tisic-sedm-set-sedesat-tri-pacientu--57128/>

[31] Agentura komunikačních a informačních systémů | Armáda. 2004. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2015-07-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/sekce-podpory/agentura-komunikacnich-a-informacnich-systemu-86854/>

Přílohy

Příloha číslo 1 - Dotazník

1. **Jakého jste pohlaví?**
 - a) Muž
 - b) Žena

2. **Do jaké věkové skupiny patříte?**
 - a) 15-20
 - b) 21-30
 - c) 31-40
 - d) 41-50
 - e) 51 a více

3. **Jaké je Vaše dosažené vzdělání?**
 - a) ZŠ
 - b) Odborné učiliště
 - c) SŠ
 - d) VOŠ
 - e) VŠ

4. **Víte, které z těchto telefonních čísel nepatří mezi tísňová čísla?**
 - a) 112
 - b) 150
 - c) 155
 - d) 156
 - e) 158

5. **Víte, kdy se provádí zkouška sirén?**
 - a) v úterý 2x za měsíc ve 13 hodin
 - b) každou druhou středu v měsíci ve 12 hodin
 - c) každou první středu v měsíci ve 12 hodin
 - d) každé první pondělí ve 12 hodin

6. **Víte, jak zní varovný signál sirény při vyhlášení „Všeobecná výstraha“?**
 - a) kolísavý tón sirény po dobu 60 sekund
 - b) nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 sekund
 - c) kolísavý tón sirény po dobu 90 sekund
 - d) kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund

7. Víte, jaké jsou základní složky integrovaného záchranného systému?

- a) Hasičský záchranný sbor ČR, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie ČR, Celní správa ČR
- b) Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie ČR
- c) Hasičský záchranný sbor ČR, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie ČR, Armáda ČR
- d) jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, Policie ČR, Celní správa ČR, Armáda ČR

8. Víte, jaká z těchto složek nepatří do ostatních složek integrovaného záchranného systému?

- a) Armáda ČR
- b) Český červený kříž
- c) havarijní služba
- d) Policie ČR

9. Víte, co je integrovaný záchranný systém?

- a) Integrovaný záchranný systém je organizace, která provádí záchranné a likvidační práce
- b) Integrovaný záchranný systém je nezisková organizace, která provádí záchranné a likvidační práce
- c) Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací
- d) Integrovaný záchranný systém je nezisková organizace, která pomáhá lidem bez domova

- 10. Víte, jaký tón má siréna při „Zkoušce sirén“?**
- a) kolísavý tón sirény po dobu 110 sekund
 - b) nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 sekund
 - c) kolísavý tón sirény po dobu 90 sekund
 - d) kolísavý tón sirény po dobu 60 sekund
- 11. Víte, za jakým účelem vznikl integrovaný záchranný systém?**
- a) vznikl za účelem, aby fungoval jako kontrolní orgán
 - b) vznikl za účelem, aby byly sníženy státní náklady na provoz hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek
 - c) vznikl za účelem koordinovaného postupu a potřeby každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí
 - d) vznikl za účelem, který stanovuje zákon a ten nařizuje, že každá země má povinnost vytvořit integrovaný záchranný systém
- 12. Víte, při které z těchto situací spolupracuje Armáda ČR a integrovaný záchranný systém?**
- a) povodně velkého rozsahu
 - b) běžná dopravní nehoda
 - c) sebevražda
 - d) porucha plynulosti provozu na dálnici
- 13. Víte, jakou z těchto činností nevykonává integrovaný záchranný systém?**
- a) rozmisťuje síly a prostředky na území ČR
 - b) zajišťuje nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení o vzniku mimořádné události
 - c) zajišťuje informace, které se nesmí dostat k obyvatelstvu
 - d) zajišťuje neodkladný zásah v místě mimořádné události

- 14. Víte, kdo má oprávnění nařídít nasazení vojáků a jednotek požární ochrany k provádění záchranných a likvidačních prací při krizové situaci velkého rozsahu?**
- a) Parlament
 - b) Vláda za nouzového stavu**
 - c) Prezident
 - d) Senát
- 15. Víte, kdo může požádat armádu ČR o pomoc při záchranných a likvidačních pracích při malé a středně velké krizové situaci?**
- a) hejtmani krajů a starostové obcí ze zasažených oblastí**
 - b) kdokoli ze zasažené oblasti
 - c) občanské sdružení
 - d) Městská policie